

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református Egyházkerület folyóirata

Adorjániné Nagy Aranka

A szolga

Máté evangéliuma 20,27

Ebédet adtam hét éhes szájnak.
Fejemben versek járnak.
Ledőlnek most római módra,
míg kint rendet teremt a szolga,
rendezgetném a sorokat,
hogy vers legyen a gondolat.
Mivel a szolga én vagyok,
jobb, ha a hét tányér ragyog,
s kezem között nyolc tál, kanál,
megfürdik lábos és pohár.
Elfutott mind, ki jóllakott,
most magánosan harcolok,
ameddig a rend helyreáll.
Az Idő hátha épp megáll —
de nem teszi a kedvemért,
rohan, talán kap érte bért.
S a munka egyre jobban úz,
hogy szebben lobbanjon a tűz,
még kimerítem a hamut.
Kezem a padlón végigfut,
amint fényesre súrolom.
(Mindjárt a vers.) — Estére jár —

kint harminc éhező madár,
egy lábon állva a havon,
lesve várják, mikor adom
párolgó ételük.
(Jó lenne benn a pamlagon
tűnődni hosszú sorokon.)
Csak még a kúthoz futok el,
hadd merüljön le a veder,
és fát hozok a karomon,
a kandallóra felrakom.
Futkosó lépteim alatt
a rím rebbenten szétszalad.
Alkony van, asztalt teríték,
álmom szétfoszlott — odalett.
A vers-gond már nem is gyötör,
a tiszta tányér lett tömör
költeménye a délutánnak.
Fejemben már csak két örök
halhatatlan sor hömpölyög,
kárpótól, s áttör mindenem:
"Ki első akar lenni köztetek,
a szolgátok legyen."

Tartalom

Tanulmány

O. S. Rankin: A Prédikátor könyve. 1,1–11; 3,1–8	47
--	----

Prédikációk

Borbáth Dániel: Tanúságtétel Kánaán határán. 4Mózes 13,26–28.	50
Bustya Dezső: "Nem a láthatókra nézünk..." 2Korinthus 4,16–18	53
Csiha Kálmán: A böjtölő város. Jónás 3,4–9.....	55
Csiha Kálmán: A nagy betegség. Jakab 4,1.....	57
Csutak Csaba: Hetedik parancsolat. 2Mózes 20,14.....	61
Gönczy Lajos: Botránkoztatás. Máté 18,6–10	64
Jánossy László: A kereskedő és a drágagyöngy. Máté 13,45–46	66
László Dezső: Kelj fel, egyél! 2Királyok 19,5	69
Nagy László: Anna. Lukács 2,36–38.....	72
Ravasz László: Vidám böjt. Máté 6,16–18	75
Rolf Scheffbuch: Én meggyőztem a világot. János 16,33b.....	77

Esketési beszéd

Nagy László: Hogy egyek legyenek. János 17,11b.....	80
---	----

Temetési beszédek

Czapfalvy József: Életszabályok. 1Thesszalonika 4,11	82
Eduard Thurneysen: Nem bocsátlak el téged. 1Mózes 32,26	83

Tanulmány

O.S. Rankin

A Prédikátor könyve 1,1—11

A. Felirat (1,1)

A Prédikátor könyvének magyarázatához írott bevezetésből megtudjuk, hogy a héber Bibliában a Prédikátor neve: "Koheleth". "A Prédikátornak, Dávid fiának, Jeruzsálem királyának beszédei" — első verset általában a szerkesztő által hozzáfűzött feliratnak tekintik. Ez a megjegyzés a "Koheleth" nevet Salamonnal azonosítja. Ez az irodalmi kiegészítés elmarad a 2,12-ben. Ebben a könyvben Salamon nevét nem idézik fel helytelenül, mivel a király a bölcsesség hagyományos védnöke volt, akinek a bölcsessége és élete munkája hiábavalóságnak bizonyult, mivel az általa teremtett kultúra az ő halála után összeomlott.

B. A természet szüntelen és hiábavaló munkája (1,2—11)

1,2. G.A. Barton szerint az ezt "mondja a Prédikátor" szövegrész betoldás. Ez állítás alapja az, hogy máshol a szerző első személyben beszél önmagáról. Paul Volz és Kurt Galling az egész igeszakaszt, amely bevezeti ezt a verset, s amely a Koheleth felfogását összefoglaló jól ismert megállapítást követi, betoldásnak tartják. Annak ellenére, hogy a vers szaggatott, mégis költői ritmus fedezhető fel benne, mely tulajdonság eredetiségét bizonyítja.

A "hiábavalóság" (hehbel = pára, lélegzet) mindannak az eredménytelenségét, céltalanságát, ürességét és mulandóságát mutatja, ami a földön történik (vö. 2,26d). Maga a föld, mely középpontja mindannak, ami történik, örökké megmarad (4. v.).

"Igen nagy hiábavalóság" — a szövegrésznek szuperlatívusz értelme van.

Hertzberg véleménye szerint a hehbel (hiábavalóság) utalás lehet Hebhel (Ábel)-re, az emberiség azon első képviselőjére, aki halált szenved. Ez nem valószínű, bár a Prédikátor könyvében a Genesis első részének visszhangja ismerhető fel.

1,3—8. E versek költői formában íródtak. Gondolati alapjuk az, hogy a természetben örök, egyhangú munka folyik. Emberek nemzedékei váltják egymást. A Nap mindennap ugyanazt az utat teszi meg. A szél is szabályos körforgást végez. Minden folyó a tengerbe ömlik, és a forrás által felduzzasztott vízfolyás ugyanott, ugyanabba az irányba folyik, mint azelőtt. A természeti folyamatok állandó mozgásban vannak, ennek ellenére haladás nem észlelhető, és ahol haladás nincs, ott minden hiábavaló. Az ember munkája is a Nap alatt — egy V. századi főnői felirat is tartalmazza ezt — nemzedékek váltakozásához fűződik, de munkájuk kárbavesztett fáradtság és hiábavaló erőfeszítés.

1,5. A Nap siet (szó szerint liheg). F.G. Burkitt azt sugallja, hogy a liheg ígét ki lehet javítani, mert sehol az Ótestamentumban nem található meg az a gondolat, hogy a Nap által megtett út fáradtságos vagy megerőltető lenne, ezért nehéz a Nap lihegésére vonatkozó utalást megmagyarázni. Ez a megjegyzés csak úgy fogadható el, ha kapcsolatba hozzuk a Prédikátor könyvét az egyiptomi irodalommal, ahol a Napot az öregedés jeleivel ábrázolták.

1,8. Minden dolog magába foglalja mindazt, amit az ember munkájában és a természeti világ hiábavaló mozgásában megfigyel. A legnehezebb e vers magyarázatában az, hogy a "szem" és a "fül" nincs logikus összefüggésben a megelőző szavakkal. Két magyarázat lehetséges:

a) a szem és a fül nem tudják felfogni a természeti folyamatok fárasztó munkáját;

b) az emberi értelem belefárad a természet folytonos körforgásának látásába és megfigyelésébe.

A szerző szándékát a kommentárfő szerint akkor lehetne megközelíteni a legjobban, ha e verset kérdés formájában fordíthatnánk le, úgy, amint az élő beszédben jelentkezik: győz-e szemünk eleget nézni?; tud-e fülünk eleget hallani?

1,9—11. A szerző a 3—8. versekben bemutatott egyhangú természeti folyamatok leírása után levonva a következtetést, megállapítja, hogy ez nemcsak a természetben, hanem az emberiség történelmében is hasonlóképpen ismétlődik. Az, ami újnak tűnik, tulajdonképpen egy régi jelenség megismétlődése. Ami történt, ugyanaz fog történni. A NASH = történet igealak a Prédikátor könyvében nemcsak az emberi, hanem az isteni tevékenységre is vonatkozik (vö. 8,17). A 10. verset, mely feltételes mondat, kijelentésként kell inkább értenünk: "Ha van is olyan dolog, amiről azt mondják, hogy új." Az emberek nem tudják, hogy az általuk újnak gondolt dolog régi, mert az egymást követő nemzedékek elfelejtik azt, amit a megelőző generációk tettek vagy átéltek. A "nem emlékezünk az elmúltakra" szövegrész az elmúlt időkre és az elmúlt nemzedékekre értendő. E vers exegézise bizonyos értelemben a 3,11 magyarázatához kapcsolódik. A feledés nemcsak az emberek dicsőségének, hanem az eseményeknek is a feledésbe merülését jelenti, melyek amikor újra előfordulnak, tévesen újnak számítanak.

A Prédikátor könyve 3,1—8

Mindennek megvan a maga ideje

3,1. Volz úgy fordítja az első verset: "Mindennek megszabott ideje van", hogy "minden kérésselhetetlen törvény hatása alatt van". Ez egy megközelítő fordítás, mert a héber ige, amelynek a zeman (évszak, időszak) szó megfelel, és amely passzívumban fordul elő Ezsd 10,35-ben, azt jelenti, hogy "kijelölt". Az eth-nek, melynek fordítása idő (ideje) az egész igeszakaszban, fő jelentése ez: előfordulás, megtörténés. A zeman és eth közti különbség az, hogy az előbbi azt fejezi ki, hogy bármi történik is, mindent Isten határoz meg, tűz kl.

E versben a Koheleth-nek nem az a célja, hogy okos és óvatos opportunizmusra vagy annak kijelentésére biztasson, hogy megfelelő ideje van az ember cselekedeteinek és ezért bizonyos dolgok megtételéhez ki kell használnia a megfelelő pillanatot. Ezt a gondolatot a Koheleth máshol juttatja kifejezésre (vö. 8,5—6; 11,9; 12,1). Koheleth tanítása e versben éppen olyan fontos, mint az 1,2—11-ben, melyhez gondolatilag kapcsolódik. A világ története események sorozata, melyek állandóan ismétlődnek. Ezen dualista eseménysorozat ellen, melyet Isten rendelt el, az ember semmit sem tehet. Az embert szigorú, elengedhetetlen kényszer köti. Az ember természetesen dolgozhat és örömet lelheti fáradságos munkájában (2,10.24); elfogadhatja ezt az örömet, melyet Isten a megfelelő időben nyújt, de munkája általában eredménytelen, hasztalan (9. v.), mert az ember erőtlén az élet előre meghatározott eseményeivel szemben. E vers nem vonatkozik Isten teremtő és a világrendet fenntartó munkájára, hanem csak azokra a különböző tevékenységekre, melyek az emberi léthez tartoznak. Rámutat arra, hogy milyen tehetetlen az ember, mert még azon a területen sem tehet semmit az életet irányító szükségszerűség ellen, ahol tevékenykedik. "Megvan az ideje minden dolognak az ég alatt." Minden akkor történik, amikor eljön az ideje. Nincs olyan terület, ahol az emberi szabadság érvényesülhetne. Nemcsak az ültetésnek és más műveleteknek van meg a maga ideje, hanem az ember legbensőbb érzelmeinek, a szeretetnek és a gyűlöletnek is (8. v. vö. 9,1). Az ember nem ura saját életének sem. Nincs olyan gondolat a Prédikátor könyvében, hogy a történelemnek világmegváltó szerepe lenne vagy volna (pl. Exodus). Valóban úgy tűnik, hogy ott Isten szerepe teljesen le lenne csökkenve. A felsorolt tevékenységek a mindennapi élet tartozékai. Minden tevékenység az ellentétes tevékenységgel társítva jelentkezik.

3—5. A Midrash Qoheleth Rabbah metaforaként magyarázza azt, hogy "megvan az ideje a kövek szétszórásának", ami a házasságban a nemi érintkezésre vonatkozik. Az ezt követő versek alátámasztják ezt a magyarázatot.

3,7. Az eltépés és a megvarrás egyesek szerint a szomorúság és a gyász alkalmával véghezvitt rituális ruhaszaggatásra utal (vö. Gen 37,29—34). Egyes magyarázatok szerint a hallgatás a csendben elviselt szomorúságra vonatkozik (vö. Lev 10,3), de ahogy Hertzberg helyesen rámutat, a hallgatás nem általános megnyilvánulása a bánatnak.

E versben felsorolt tevékenységeket leghelyesebb általános jellegű tevékenységekként magyarázni, anélkül hogy bármilyen sajátos vagy rendkívüli körülményt hangsúlyoznánk, amelyek közepette ezek végbemennek.

Fordította: Geréb Erzsébet

(*The Interpreter's Bible*. Vol. V. pp. 26—30, 42—45.)

Prédikációk

Borbáth Dániel

Tanúságtétel Kánaán határán

Alapige: 4Mózes 13,26—28

Bibliolvasás: 1Péter 1,3—16

Közel 3300 évvel ezelőtti ótestamentumi eseményről szól alapigénk. Van-e mondanivalója ennek a bibliai szakasznak számunkra, kik ez új év második vasárnapján várjuk jövőnkbe tekintve Isten útmutatását, békességet, reménységet adó üzenetét.

A textusban való elmélyedés és odafigyelés után hamar felismerjük, hogy több dologban közös életünk Izráel régi népével.

I.

Isten választott népéről szól alapigénk. Az úton lévő választott népről hallunk benne. Az egyiptomi kényszermunkából, a szolgaság házából, a messi idegenből az Úr kiszabadította övét. Most úton vannak Kánaán felé. Atyámiai, nem ez-e a mi életünk most? Hitben valljuk, hogy azért élünk az anyaszentegyházban, azért gyülekezünk így össze Isten gyülekezetébe, mert hisszük, hogy Isten kiszabadított bennünket a bűn rabságából s most úton vagyunk az üdvösséget adó Úr felé, az ígéret földje felé. Minden esztendőfordulás kis határkő azon az úton, melyet mi hatvan vagy legfennebb nyolcvan esztendő alatt megteszünk a vándorló választott nép ösvényein.

Hová visz utunk? Ez a nagy kérdésünk. Milyen másként járjuk életünk további útját az új esztendő napjain, ha e kérdésünkre biztos feleletet tudunk egymásnak mondani.

Alapigénkből ilyen bizonyágtételt hallunk. Isten gondviselő szeretetéről szóló bizonyosság. Negyvenévi vándorlás után, ott Kánaán határán megerősíti a gondviselésről szóló tanúságtétel Izráelt. Sokan járták már csüggedten, fáradtan, erőltlenül a pusztai hosszú utat. Isten ezért mondta Mózesnek, hogy válasszon tizenkét férfiút, mindenik nemzetségből egy főembert, s küldje el őket a már megközelített Kánaán határára, hogy kémeljék ki az ígéret földjét. E férfiak negyven napig voltak oda. Felmásztak a határhegyekre, bepillantottak a földre. Szedtek annak gyümölcséből, s úgy tértek vissza. Textusunk éppen azt a pillanatot örökítette meg lefrásával, mikor Párán pusztájában, Kádesben összehívták Izráel gyülekezetét s bizonyágot tettek a látottakról. megmutatták az onnan hozott gyümölcsöket.

E főemberek bizonyágtételét így foglalhatjuk össze: Isten ígéretei igazak. Amit akkor ígért, midőn elindította Izráelt, az valóság. A föld, ahová beviszi, "bizonyára tejjel és mézzel folyó az".

A bizonyágtétevő tanúkra van nekünk ma szükségünk. A hit ugyanis ebből él. Hívők vagyunk, a hívő életünk tulajdonképpen két dologból él, két dologra támaszkodik. Az isteni ígéretekre és az emberi tanúságtételre! Isten Igéjében ígéreteket ad. Olyan ajándékokról szólnak ezek az ígérek, melyek életünk igazi értelmét jelentik. Olyan javakról szólnak az Úr ígéretei, melyekre mi nagyon vágyakozunk. Ezekre néz a hit. Éppen ezért döntő dolog az ígérek ismerete és a bennük való teljes bizalom. A hit — a Zsidókhoz írt levél hittel szóló írja szerint — a reménylett dolgok valósága és a nem látottakról való meggyőződés. A hívőt, hogy ilyen reménységgel tudjon hinni, az segíti, ha hallja az ígéreteket adó Úr szavát, valamint a bizonyágtételeket, melyeket mint Isten kegyelmi útjain járó választottak, más hívők szólnak.

Milyen szépen fejezi ki ezt Nagy István énekszerzőnk dicsérete:

Igaz Isten ígéretedben változhatatlan valóság!

Amit egyszer szent beszédedben megmondasz, az mind igazság.

Könnyebb megavulni, végképpen elmúlni a természetnek.
Mint semmibe menni az igaz isteni szent ígéretek.

(90. ének)

Vannak lelkek, mint ama tizenkét főember is, kiknek feladatuk, kiváltságuk megbizonyosodni Isten ígéretei igazságáról, kézzelfogható valóságáról. Ennek alapján kell tanúságot tenniük. Milyen örömmel hozták ezek a szép szőlőfürtöket! Amint ott Párán pusztájában mutogatták azokat, bizonyoságtévő szavakat mondtak. Milyen örömteli lehetett arcuk. Hogy kifejezték ott a fáradt, aggódó népnek azt, hogy Isten ígéretei igazak. A választott nép olyan ígéretek birtokosa, hogy nem csüggedhet el, nem bizonytalankodhat, hanem hívő reménységgel járhatja a hátralevő útját. Mintha nemcsak azoknak ott abban a gyülekezetben, hanem minden idők panaszkodóinak, gyenge hitű vándorlóinak mondanák: Nézzetek az ígéretekre, nézzétek a gyümölcsöket!

Ilyen bizonyoságtévő volt később Jeremiás próféta is, midőn Isten szövetségéről szólva ezeket mondta: "Beteljesedett az ígélet, az esküvés, hogy az atyáknak adja a tejjel és mézzel folyó földet, amint most van." Jeremiás joggal mondhatta az Úrnak: Ámen, Uram (11,5). Később pedig így szólt: "Nekik adtad a földet, amely felől megesküdtél, és atyáinknak, hogy adsz nekik tejjel és mézzel folyó földet" (32,22).

Isten szava igaz. Ígéreteire biztosan lehet építeni. A hit biztosan lehet erős. Mennyi bátorságot, békességet és hű szolgálatot meríthet minden idők minden hívője így!

II.

Ma ez Igét hallva, annak magyarázatánál az a kérdésünk, hol van Isten úton lévő népének, az anyaszennyegyháznak az ilyen bizonyosága, hol vannak a bizonyoságtévő tanúk, akik bepillantást nyertek az ígélet földjére? Kik adtak nekünk oly erősséget, mint a Párán pusztájában levő tanúságtévő? Amit Isten az üdvtörténet ama napjain 3300 évvel ezelőtt tett, azt megismételte az üdvtörténet ama napjain is, mikor Szent Fiát elküldte hozzánk. Ezekre tekintve elmondhatjuk a Zsidókhöz írt levél szerzőjével: "Annak okáért, akiket a bizonyoságoknak ily nagy fellege vesz körül, félretévéen minden akadályt és a megkörnyékező bünt, kitarással fussuk meg az előttünk lévő küzdőtért" (12,1).

Voltak Jézus Krisztus földi élete napjaiban is olyanok, akiket az Úr arra választott, hogy bepillantást nyerjenek a mennyei üdvösségbe. Léleekben felemelkedhettek az Isten ígéreteinek magasságába. Leveleikben, írásaikban mint tanúk mondták el azt, amit láttak és hallottak. Hallották Jézus beszédeit, látták csodáit. Azok a tanítványok, akiket Jézus felvitt a megdicsőülés hegyére, különösen ilyenek voltak. Az elközelfített mennyek országának olyan ismerője lett a tanítványok közössége, hogy oly örömmel beszélhettek, mint a Párán pusztájában tanúságot tevő tizenkét főember. Az egyház ma e tanúságtételeket hirdeti igehirdetésében. Ezért biztos és igaz, amit mond.

E sok bizonyoságtételtől hivatkozunk egyre, a Péterére, melyet első leveléből mai istentiszteletünk kezdetén felolvastunk. Hallottátok ma e szavakat. Úgy tekint Péter a gyülekezet tagjaira, mint akiket Isten a Jézus Krisztus feltámadása által újonnan szült élő reménységre. Romolhatatlan, hervadhatatlan, szeplőtlen örökség van számukra fenntartva a mennyben. De még többet is mond róluk, amikor azt írta, hogy e választottakat "Isten hatalma örzi hit által az idvességre, amely készen van, hogy az utolsó időben nyilvánvalóvá legyen". Milyen erősen bizonyos Péter afelől, hogy Isten ígéretei valóságok, a jövő nagy eseményeinek meghatározói. Amikor az első pünkösdkor prédikált, ily hittel mondta: "néktek lett az ígélet és a ti gyermekeiteknek". Isten népét az ígéretek népének látta. Ez nem véletlen, mert Isten ígéretei az utunk meghatározói. Ezek az ígéretek pedig a Bibliából ismertek. Romolhatatlan, hervadhatatlan s szeplőtlen örökség van az ígélet földjén, amaz ígélet földjén, mely a mennyeknek országa. Ez készen van, s az utolsó időkből nyilvánvalóvá lesz. A hit erről való biztos ismeret, szent meggyőződés a még nem

látottakról. Újlesztendő kezdetén, midőn hátunk mögött van az, ami elmúlt, legyen ilyen elevenen előttünk az, ami bekövetkezik s ami megmarad örökké.

Hasonlóan gazdag a János biznyságtétele. Ő nemcsak a megdicsőülés hegyén állhatott, hanem híven ott állt a Golgota magaslatán is. Mélységeket s magasságokat pillanthatott át. Ezért hangzik biznyságtétele levelében így: "és az az ígélet, melyet ő ígért nekünk, az örök élet" (1Jn 2,25). Majd így ír: "Szeretteim, most Isten gyermekei vagyunk és még nem lett nyilvánvalóvá, hogy mivé leszünk. De tudjuk, ha nyilvánvalóvá lesz, hasonlókká leszünk őhozzá, mert meg fogjuk őt látni, mint van. És akiben megvan ez a reménység őiránta, az mind megtisztítja önmagát, amiképpen ő is tiszta" (1Jn 3,2—3).

Ugye elég nekünk az ilyen szó, az apostoli biznyságtétel Isten ígéreteiről s azok valóságáról? Figyelték-e, hogy e reménység nem tétlen várakozás? Megtisztulást kíván, hogy míg időnk van itt a földön, éljünk ahhoz méltó életet, ki ily ígéletet adott örök szerelmében. Csak így léphetünk be az isteni dicsőség megígért tiszta és szent, boldog Kánaánjába. Kánaán felé most ezzel a bizonyossággal léphetünk mindennap: most Isten gyermekei vagyunk. Az örök Úr örök életre és üdvre választott gyermekei. Milyen másként járhatjuk így ezt az új életet is, ha ez a hitünk, ha ez szívünk biznysága, és ha lelki és erkölcsi legfőbb feladatunk ez a megtisztulás. A kétséget, aggodalmat, a sötét látást, amit kicsinyes, aggódó szívünk okoz vagy hitetlenségünk támaszt, cserélje fel igaz hitünk e reménysége, örvendezése és boldog biznysága. Az év minden napján megtisztuló akarattal és imával távolodjunk el a bűntől.

Mondjuk ezért sokszor ez évben a Zsidókhoz írt levél írójának másik biznyságtételét is: "Megvan az ő nyugalomába való bemenetelünk ígérete" (4,11). Nyugalom! Erre vágyunk már itt a földi életünkben, az új év minden napján. Isten ígéreteiben ez megvan, csak vegyük át a nyugalom Urától. E nyugalom azonban nem tétlen, halotti csendben való lét, hanem amint a Heidelbergi Káté biznyságtétele mondja, tevékeny élet: "Mivel már e mostani életben is érzem szívemben az örök élet kezdetét, ez élet után olyan tökéletes boldogságom lesz, amilyent soha szem nem látott, fül nem hallott, sem emberi szív meg nem gondolt, amelyben Istent mindörökké magasztalom" (58).

III.

Figyeljük meg még Pál apostol biznyságtételét is. Ő is bepillanthatott oda s elmondhatta, hogy mi is a mi életünk Isten országában. Szerinte ez igazság, békesség és Szentlélek által való öröm. Isten megigazítja a bűnöst. Ez szeretetének műve. Ezért lehet a szívben békesség és Szentlélek adta öröm. Ezért nem gyötörte Pál magát a földi élet bűneinek terhe miatt, hanem azokat hitben átadta megigazító Urának, ki levette róla, amikor kegyelmesen hozzá hajolt. Milyen békesség töltötte el szívét üldözői között vagy a hajótöréskor! Békét tudott adni a rémült embereknek ott is, a tenger nagy veszedelmei közt, a háborgó hullámok láttán. Így adta ezt a bűnösöknek. A nyugtalan lelkeire gazdagon sugározhatott arcáról a béke, midőn biznyságot tett. Milyen mély meglátása az, amit a Titushoz írt levelében olvashatunk "az örök élet reménységére, melyet megígért az igazmondó Isten örök időknél előtte". A reménység azért volt erős benne, mert Istent igazmondónak ismerte meg. Nekünk ma is ilyen reménységgel azért szabad élnünk, mert hitünk egyik fundamentuma az, hogy Urunk igazmondó. Az ő szava mindig igaz. Ezért csendülhet fel biznysággal énekünk:

Uram, a Te Igéd nekem a sötétben szövénkem;
Mind igazak és ámenek, amik szádból kijötenek.
Azért, amit nem látok szemmel, beveszem szavadra hitemmel.
Bízom hozzád erős hittel, hogy te mindent megcselekszel,
Amit Szent Igédben ígérsz...

(50. ének)

Ez új évben is, de mindenkor erre építhetjük életünket! Ez helyes elindulásunk, mert elközelített hozzánk a mennyeknek országa. Bizonyosan közel lesz hozzánk ez új évben is.

Mit kell tennünk? Figyeljünk a tanúkra, a bizonyosságtevőkre. Legyen nekünk drága mindennapi olvasmányunk az Úr beszéde. Ezért nem közömbös, hányszor jövök el ide a templomba Igét hallgatni és imádkozni. Nem közömbös, hogy megtartom-e otthon bibliavetésével csendesórámat. Mert ezek eligazító beszédek éppen fontos cselekedeteim előtt. Hitemet erősítik, ha próbák érnének. Ha ingadozna hitem, ha csüggedés lepne meg, ha kísértés csábítana, elveszi ezeket, s biztossá tesz Krisztus követésében. Az Úr gyümölcsseit mutatja meg az Ige, melyeket Kánaán, az ő országa terem. Előttünk a tanúk, az apostolok élete, kik el tudták mondani: nem futottak hiába. Tudtak szeretetben szolgálni, engedelmisséggel igazi gyümölcsöket teremni. Vértanúságig hívek voltak, mert nem bizonytalanra futottak. Milyen bátorítón mondja Pál atyjafiainak: "Erősen álljatok, mozdíthatatlanul, buzgólkodván az Úrnak dolgában mindenkor, tudván, hogy a ti munkátok nem hiábavaló az Úrban" (1Kor 15,58).

Ezzel a hittel menjünk bátran tovább életünk útján az új esztendőben. Gazdag ígérek fénye hull utunkra. Ámen.

Bustya Dezső

"Nem a láthatókra nézünk..."

Alapige: 2Korinthus 4,16—18
Bibliavetés: 1Sámuel 16,1—13

Amit felolvastunk, az az ellentétek egymásnak feszülése. Igénk beszél külső emberről, szó van benne láthatókról és láthatatlanokról, hallunk a pillanatról és az örökkévalóságról. Ez már elég ahhoz, hogy a sok mindenben csalódott, kiábrándult ember legyintsen: mindez csak a szavak játéka, mit használ nekem? Sajnos vannak emberek, és nem kevesen, akik egy síkban élnek. Nem tudnak külső meg belső emberről, el sem tudják képzelni azt, hogy mit használ nekünk valami vagy valaki, ami vagy aki láthatatlan. Az örökkévalóság pedig teljességgel megfoghatatlan számukra. Ezek ha olvasnák vagy hallgatnák a most hallott alapigét, fel sem tudnák fogni annak tartalmát...

Ezzel szemben a hívő ember két síkban él. Benne él az időben, a mulandóságban, de ugyanakkor titokzatosan benne él az örökkévalóságban is. Mint látható valóság ebben a látható világban él, de ugyanakkor benne van Isten láthatatlan világában is. Az emberi életet úgy igyekszik megélni, hogy a fizikai léten túl gondol azzal a másik létformával is, amit Isten e földi életen túl ajándékoz számára.

Summázzuk tehát a kiindulást: Vannak "perc-emberkék", akik csak a külső emberükkel törődnek és kizárólag csak a láthatókra néznek. Másfelől ott vannak az örökkévalóság jegyében élő emberek, akik inkább a belső emberükre összpontosítanak, nem a múlt pillanatban látható valóságra, hanem a láthatatlan, de örökkévaló dolgokra néznek. És mindez nem csupán két látásmód, két észmei beállítottság, hanem két, egymástól gyökeresen különböző életforma, az élet kétféle lehetséges megélése. Sajnos kétféle a kimenetele, az eredménye is. A "perc-emberkék", a pillanatnak élők, a csak külső emberükkel törődők, a mindig csak a láthatókra nézők egy darabig diadalmaskodni látszanak, úgy tűnik, mintha nekik volna igazuk — de végül egész világuk megsemmisül, csalódnak, kiégnek, kiborulnak, veszteséggel zárják az életet. A másik oldalon állókra pedig ez áll: "Azért nem csüggedünk..." Sok csüggesztő dolgot ismernek, tapasztalnak — és mégsem csüggednek el. A csak egy síkban élő ember kifogy a reménységéből, csődbe jut, míg a hívő ember a nehéz órákban sem csügged el, mert messzebbre lát, többre tekint.

Ezt a vigasztalást szeretném átadni ma néktek.

I.

Van külső és van belső emberünk. A csak egy síkban élő ember erről csupán annyit tud, hogy testének vannak külső, látható részei, és vannak belső szervei, amiket nem láthat, de amiknek létéről azok működése meggyőzi őt. Senki sem kételkedik abban, hogy van szíve és mája, tüdeje és veséje. De vajon csak ennyi az egész? A külső és a belső szervek összehangolt működése által vajon már meg is határoztuk az embert? És ha a testrészek, a szervek megromolnak, akkor az egész embert a pusztulás, a feltartóztathatatlan halál felé viszik. Megromlik az ember is, mint egy fogyasztási cikk, aminek lejárt a szavatossági ideje, vagy mint egy műszer, amit megemészt az idő vasfoga. Az, ami belőle megmarad, csak használhatatlan, sőt káros salak. Így látja önmagát a csak testi síkon élő ember.

A Szentírás emberképe más, és ezt igazolja a hívő ember tapasztalata is. Eszerint: van külső és van belső emberünk. Mint ahogy egy rádiókészülékben van sok tekerecs, lámpa, vezeték, számos alkatrész — de ezek magukban nem adnak hangot. Valahol van egy adóállomás és van áram, mely kapcsolatot létesít az adó és a vevőkészülékünk között, és akkor szólal meg a hang. Szemünkkel csak a készüléket látjuk, de a stúdió és az áram jóvoltából életre kel a hang, a beszéd, a zene. Valahogy így van a belső emberünkkel is. Isten Igéje megszólal, és a Szentlélek megcselekszi, hogy hallani tudjuk a szót, s így megszületik bennünk a hit. Ettől fogva nemcsak azt tapasztaljuk, hogy a külső emberünk napról napra romlik, hanem azt is, hogy van egy romolhatatlan belső emberünk, amelyik napról napra újul. A bűn bennünk az elmúlást, a halált munkálja, de ugyanakkor Isten lelke a belső emberünkben építi az életet, az új és maradandó létformát. Ezzel vigasztal az apostol is: "ha külső emberünk megromol is, de a belső napról napra újul".

II.

Vannak láthatók és láthatatlanok. Egy-két emberöltővel ezelőtt a hitetlen ember még azt mondhatta: csak azt hiszem, amit látok. A mai embernek, még ha materialista is, el kell ismernie, hogy nagyon sok dolog, többek között sok élőlény is van, ami szemünk számára láthatatlan. Persze egy jó mikroszkóp segítségével láthatóvá válik sok minden, amit szemünkkel nem láthatunk.

De vannak olyan valóságok is, amelyek sem mikroszkóppal, sem a legjobb távcsövekkel nem láthatók. Egyszerűen azért, mert más dimenzióba tartoznak, látószervünkkel föl nem foghatóak. Isten kezdetben mennyet és földet, vagyis láthatatlan és látható valóságot teremtett. Az embert belehelyezte mindkettőbe. Benne élünk a láthatók világában, az élő és az élettelen világ látható valóságában. De benne élünk "az angyalok és idvezült lelkek társaságában" is. Így szoktuk ezt imánkban elmondani, vallani, és ez így is van. És ezt ismét vigaszul tanítja nekünk a Szentírás.

Sajnálnivaló szegény ember az, aki csak a láthatókat ismeri és fogadja el valóságként. Aki azt gondolja, hogy amit őt nyomorult érzékszervével fölfogni nem tud, az nem is létezik. Mi Istennek sokkal gazdagabb világában élünk, semmint azt az egy síkban élő hitetlen gondolná. A mi Istenünk olyan örömet készített az őt szeretőknek, amelyet szem nem látott. A láthatatlan világ ugyanolyan valóságos, mint a látható.

De hogyan lehetséges a láthatatlanokra nézni? Mivel az Ige ezt mondja: "Nem a láthatókra nézünk, hanem a láthatatlanokra; mert a láthatók ideig valók, a láthatatlanok pedig örökkévalók." Nyilván nem a testi szemmel való látásról van itt szó. Van a belső embernek, a léleknek is szeme. A lélek szeme a hit. Erről a hitről mondja a Zsidókhöz írott levél: "A hit pedig a reménylett dolgoknak valósága és a nem látott dolgokról való meggyőződés" (Zsid 11,1). Lelkünk szemével elmerülünk a testi szemmel nem láthatók világában és látunk. Megtapasztaljuk, hogy a tiszta szívűek tényleg azért boldogok, mert hitükkel látják Istent. Nem az elmúlásra, a halálra, az enyészetre tekintünk, hanem arra, hogy e mulandók fölött immár diadalt aratott a feltámadás és az élet! Ember, ne a láthatókra nézz, ezek elmúlnak, ezek

nézése csak elcsüggeszt, megkéséíít: nézz a láthatatlanokra és vigasztalást mértesz belőlük!

III.

Létező valóság az idő, a múlt pillanat, és létezik az örökkévalóság. Az idő végtelenségét a hitetlenek sem tagadják. Úgy gondolják, hogy amint az anyag valamilyen formában mindig volt és mindig is megmarad, ugyanígy van az idővel is. Számukra tulajdonképpen nincs örökkévalóság, csupán végtelen idő.

A Biblia tanítása szerint Isten az örökkévalóságban uralkodik — ám az örökkévalóság nem a végtelen \ időt jelenti, hanem időfelettséget. Az örökkévalóságban egyszerűen nincs idő, s így nem lehet múltról és jövődőről, csak örök jelenről beszélni. Az örökkévalóság = az örök most! Ezt persze nem tudjuk elképzelni, de az igazság nem ezen múlik!

Benne élünk a mulandóságban, az elmúló, elfolyó időben, és közben Isten készíti számunkra az örökkévalóságot. Míg a hitetlen csak erre a 70 vagy 80 esztendőnyi múlt időre tekint, állandóan szorong és fél, érzi, hogy kifut az időből, napról napra kevesebb ideje marad, addig a hívő annak örül, hogy Isten minket fölvesz a maga örök létébe. A betegségben, szenvedésben ez a mi vigasztalásunk: "a mi pillanatnyi könnyű szenvedésünk igen-igen nagy örök dicsőséget szerez nekünk". Tehát a baj, a próba, a szenvedés csak pillanatnyi, éppúgy elmúlik, mint a jólét, az öröm. Elviszi a tovasiető pillanat. A dicsőség, amely reánk vár, el nem múló, örökkévaló. Ezt készíti az őt szeretőknek Isten!

Kiknek szól ez a vigasztalás? Akik tudjuk, hogy belső emberünk is van, nem csak külső. A külsőt gyakor levetjük, s felöltözünk a belsőbe! Hitünk által tapasztaljuk, hogy nemcsak látható, hanem egy láthatatlan világ is van. Minket pedig mindkettő számára teremtett Isten. Az ő világa végtelenül gazdag világ. Ebben a mulandóban helye van a próbának, a hittel hordozott szenvedésnek is. Abban az eljövendő dicsőséges világban elképzelhetetlen öröm vár a mindvégig állhatatosakra. Testvérek, érdemes hinni Istennek! Ne csüggedjünk hát a bajok, nehézségek közepette, tanuljunk naponként a láthatatlanokra nézni, az örökkévaló világban reménykedni.

Kérjük Urunkat, újítsa meg bennünk naponként a belső embert. Ámen.

Csiha Kálmán

A böjtölő város

Alapige: Jónás 3,4—9

Bibliaviasás: Jónás 2,1—11

Jónás minden bizonytal meg volt győződve arról, hogy Ninive nem fog megtérni. Valósággal megdöbrent azon, hogy a ninivebeliek Istenhez tértek. Az Úr Isten kegyelme gondoskodott arról, hogy Szentlélek Isten teremtsten egy olyan új pontot a lelkük mélyén, ahonnan megfordíthatja az egész életüket. A ninivebeliek az erőszakosság, a gyűlölet, a harag, az önzés irányába mentek. Amikor az Úr Isten Jónás által bekiáltott az életükbe, hogy még negyven nap és elpusztul Ninive, akkor egyszerre megváltak, szinte beledermettek abba a gondolatba, hogy hátha van Isten, s hátha megbünteti őket az Isten. Megváltozott a szívük, és Istenhez fordultak.

Ez arra nézve tanulság, hogy senkiről sem szabad lemondani. Ha valaki olyan lenne, mint a ninivebeliek, ha olyan erőszakos, önző, gonosz és magánakvaló lenne is, még akkor sem szabad senkiről lemondani. Imádkozni kell érte. Bele kell kiáltani a szívébe, bele kell kiáltani az életébe, de semmi esetre sem szabad azt mondani neki, hogy te bizonyosan elveszel. Az Isten kegyelme mindenki számára el lehet rejtve. Sok magánakvaló, önző, erőszakos élet egyszer találkozik Isten kegyelmével, és hatására megváltozik. Ha valaki olyan lenne, mint a ninivebeliek, még akkor se add fel a reményt. Zörgess érte az Úr Isten előtt!

A ninivebeliek is visszatértek Istenhez. Bőjtött hirdettek! Különös volt ez a böjt. Nemcsak abból állt, hogy nem ettek, hanem a böjt igazi értelme és lényege szerint lemondtak arról, ami számukra kedves volt, és odatették azt az Úr Isten asztalára. Azt nézték, hogy mivel tudnak kedvesek lenni Isten előtt. Ez a böjt abból állt, hogy azt, ami eddig az életelemük volt, most megtagadták. Eddig csak az anyag emberei voltak, eddig csak az volt számukra a fontos, hogy legyen terített asztaluk és szép ruhájuk, hatalmuk és erejük. Most lemondanak a terített asztal örömeiről. Testileg is böjtölnek. Nem esznek semmit. Legtöbbjük rablott gazdagságból élt. Most megtagadják az anyagi javaknak ezt a bűnös túlértékelését.

Bőjtölni így is lehet, de böjtölni lelkiképpen is lehet. Mindenekfelett lelkiképpen kell böjtölni! Ez azt jelenti, hogy valamiről, ami nekem kedvem szerint való volt, ami életelemem volt, arról lemondok. Nagy böjtben mi nem tartózkodunk a hűségéstől, de böjtnek nevezzük azt, ha valaki asztalt terít egy szegény számára. Bizony böjt ez, református böjt. Amikor valamit venni akartál magadnak, de lemondasz róla, hogy másnak legyen belőle élelem vagy ruházat — ez bizony böjt a javából. Bizony böjt az, amikor a magad asztala mellett legyőződ az idegességet és lemondasz róla, hogy békesség legyen belőle egész családod számára. Vajon van-e az életedben valami, amiről le kellene mondanod? Vajon gondoltál-e arra, hogy a mi böjtünknek is olyannak kell lennie, hogy valamiről lemondjunk és odategyük az Úr Isten asztalára? Lehet, hogy egy rossz szokásodról, lehet, hogy egy nehéz bűnödől, lehet, hogy valami anyagi vágyadról kell lemondanod.

Ne csak csodáljuk a ninivebelieket, ne csak beszéljünk róluk, induljunk el most mi is utánuk, és keressük meg, hogy nekünk miről kell lemondanunk, hogy azáltal Isten dicsősége legyen nagyobb.

A ninivebeliek, amikor meghallották Isten szavát, levetették magukról a szép ruhát, a király is a királyi palástot, és zsákba öltöztek. A ninivebeliek nagyon sokat adtak a szép ruhákra. Most koldusruhába öltöztek, mert beismerték, hogy mindannyian egyformák. Addig egyik szebb akart lenni, mint a másik. A böjt idején ruhát cseréltek.

Valamiképpen nekünk is meg kellene tenni ezt a ruhacserét. Nem testileg, de lelkileg. Lelkileg akarjunk mindannyian szépen öltözni. Úgy érezzük, hogy miközben magunkra vesszük a jóságot, a kegyességet, az igaz emberség ruháját, sok mindent eltakarunk vele. Eltakarjuk a bűneinket, önzésünket, haragtartásunkat, irigykedésünket. Magunkra vesszük a jó modornak szép ninivebeli ruháját, és eltakarjuk lelkünk mélyén azt, hogy nem tudunk megbocsátani egymásnak. Magunkra vesszük a szép mondatok ruháját, és eltakarjuk közben azt, hogy a lelkünk mélyén csúnya gondolatok születnek. Mi is egyre szebbek akarunk lenni, s ezért — mint a ninivebeli király — elpalástoljuk érzelmeinket és gondolatainkat. Igyekszünk szépen becsomagolni külsőleg az életet. De belül sokszor romlott az élet.

Nagy böjt idején, amikor az ember igazán az Úr Istenhez tér, ruhát kell cserélni. Ilyenkor le kell vetni a szép ruhát, vagyis le kell vetni a bűneinket, és szakítani kell annak takargatásával. A Szentírás tanítása szerint le kell mondanunk bűneink takargatásáról. Ezért nem szabad többet elfedezni belső emberünket, mivel többé már nem a külső csomagolás számít, hanem a belső, a lélek embere. Ilyenkor fel kell venni a mi szép királyi ruhánk helyett a zsákruhát. Ilyenkor nem kell többé igazolnunk saját magunkat, hogy én igaz, hogy ezt mondtam, de én ezt úgy gondoltam... Ekkor nem kell többé magyaráznunk a bizonyítványunkat, hogy bár úgy nézett ki, mintha hibáztam volna, de végső soron nem hibáztam, hanem nekem volt végül is igazam. Le kell vetni az önigazolásunk szép ruháit, és fel kell venni a zsákruhát, a bűnbánat ruháját. El kell tudnom mondani az Úr Isten előtt, hogy bűnös vagyok, mert vétkeztem, amikor önző voltam, vétkeztem, amikor szépen beszéltem, de csúnyán gondolkoztam. El kell mondanunk mindent Istennek. Ezért a zsákruha illik reánk, és nem a királyok palástja.

A ninivei böjt során a király is — mert hozzá is elhatott az Ige — kicserélte ruháját, és királyi trónusáról leszállva, leült a porba.

Ninivének a másik bűne az volt, hogy hatalomra törekedett. A szépség fitogtatása mellett a hatalomra való törekvés volt a második bűn, ami küzdelmek és vérontó harcok hevébe vitte őket. Most a király leteszi a királyi palástot, leszáll a trónról, és odaül a porba a koldusok közé. Helyet cserélt.

Nekünk is helyet kell cserélnünk! Mindenikünknek megvan a maga láthatatlan királyi trónja, és mindenikünk — akár a ninivebeli király — arra törekszik, hogy minél magasabb legyen ez a trón. Valahogy, sokszor nevetségesen is, olyanok vagyunk, mint akik a fodrász székében ülnek, amit felfelé lehet csavarni. Valamikor láttam egy humoros filmet, ahol ketten ültek egymás mellett, mindenik magasabb akart lenni a másikinál, ezért mindenik egyre feljebb csavarta a fodrászszéket, míg végül kikapcsolódott a szék és az egyik leesett. Mi is ilyen fodrászszék-trónusokat csinálunk magunknak, mert magasabbak akarunk lenni másoknál. Azt akarjuk, hogy mindig a mienk legyen az utolsó szó. Az egész világon így vannak az emberek, de így vannak a népek is. Többek, hatalmasabbak akarnak lenni a másikinál. A családban, a rokonságban, a munkahelyen mi is azt akarjuk, hogy valamiképpen a másik fölé emelkedjünk. Amikor az ember megtér Istenhez, akkor helyet cserél, akkor önmaga előtt is nevetségessé válik a maga fennebb csavargatott, királyi széknek hitt fodrászszékével. Ekkor már nem azt mondjuk, hogy a másik a bűnös vagy a másik rontotta el a dolgokat, hanem mondjuk, hogy én is bűnös vagyok, én sem vagyok külön, mint a többi.

Amíg készülünk az úrvacsora vételére, vajon tudunk-e ruhát és tudunk-e helyet cserélni?! Le kell ülnöm a porba, és át kell adnom a helyet az igazi trónuson annak az Úr Jézus Krisztusnak, akit megillet. De valahogy úgy vagyunk, hogy amíg rajtunk van ez a magunk által kiszépitett ruha, addig tulajdonképpen zsákruhában járunk. Amikor pedig magunkra vesszük a zsákruhát, akkor válik az igazán szép ruhává a lelkünkön. Amikor leszállunk a királyi trónusról, akkor találkozunk igazán az Úr Jézus Krisztussal. Jézus Krisztus a porban levőkhöz jött. Ő a legnagyobb királyi trónuson ült a mennyben, dicsőségben volt, de megszánt bennünket, önmagát megüresítette, és hozzánk mindenben hasonlóvá lett, kivéve a bűnt. Leszállt közénk a porba. Eljött a betlehemi istállóba. Meghalt a nagypénteki keresztfán. Vele mindig csak akkor tudunk találkozni igazán, amikor vélt királyi trónusunkat elhagyjuk, amikor leszállunk mi is a porba, az alázat porába. Itt az alázat porában halljuk meg biztató szavát: "Aki győz, annak megadom, hogy üljön az én királyi székembe." Aki győz, az felöltözheti az Úr Krisztus fehér ruháját.

Mondjuk hát mi is most azt, amit egykor a ninivebeliek mondtak: "Ki tudja, talán visszatér és megengesztelődik az Isten és elfordul haragjának a búsulásától, és nem veszünk el."

Talán!? Milyen jó, hogy mi már tudjuk azt, hogy nem talán, hanem egészen biztos az, hogy megbocsát nekünk Isten. Ezen a héten újra ígéri, hogy nekünk adja az ő királyi ruháját és a porból hatalmával az ő mennyei trónusához emel. Amen.

Csiha Kálmán

A nagy betegség

Alapige: Jakab 4,1

Bibliaolvasás: Máté 11,28–30

Galata 5,18–26

A Zsidókhöz frott levél bizonyágtétele szerint "Isten Igéje élő és ható, és élesebb minden kétélű fegyvernél, és elhat a szívnek és a léleknek, az fzeknek és velőknek végső megoszlásáig, és megtéli a gondolatokat és a szívnek indulatait, és nincsen olyan teremtmény, amely nyilvánvaló ne volna előtte" (4,12–13).

A szív titkos indulatáig eljutó Isten Igéje ítélet a bűnös ember felett. A mi nyomorult, gyűlölködő és irigykedő porszemnyi életünk felett borzalmas ítéletté válik

a szentséges Úristen szava. Előtte hiába lepleznénk magunkat, hiába igyekeznénk eltakarni a mi igazi arcunkat, hiába hazudnánk le előtte gondolatainkat. Isten az álarc mögé lát. A hazugság, az öncsalás és a kétszínűség álarcá mögé lát. Igéjével megmér és megítél bennünket. Ez a megmérés és ez az ítélet nem marad a templom falai között, hanem akár tudomást vesz róla ez a világ, akár nem, ez az ítélet mindig érvényesül az életben. Éppen abban az életben és szívben, amely sokszor nem is tud vagy nem is akar tudomást venni róla. A mi Istenünk nemcsak a templomfalak között Úr, nemcsak itt igaz a szava, hanem ott is, ahonnan jöttetek és ahova vissza fogtok menni. A fizikai világ törvényeit is ő alkotta és ő tartja fent. A szerszámgépek, az íróasztal felett ő éppen úgy uralkodik, mint ahogy törvényeivel ő szabja meg azt, hogy mi jöjjön létre a kémikus tüztől a lombikban, vagy hogy miként nőjön a földeken a gabona. A mérhetetlen világegyetem sugárzó-keringő csillagködjeinek ő szabott utat. Miért gondolod azt, hogy csak a porszemnyi emberi életet ne ismerné és ne mondana felette döntő ítéletet?

A mai Igében éppen egy ilyen ítéletet hallottatok. Kérdés formájában teszi fel az apostol, de benne van a döntő, önmagunk igazi arcát megmutató, leleplező felelet is, amit megmásítani, elferdíteni sohasem lehet. "Honnan vannak háborúk és harcok közöttetek? Nem onnan-e a ti gerjedelmeitekből, melyek a ti tagjaitokban vitézkednek?"

Milyen tiszta és világos megfogalmazása a békesség után vágyódó és mégis ezernyi békétlenség és viszálykodás, harc és háború között élő emberiség örök bajának. És mégis, bármilyen rég került is rá a papirusztekercsre ez a mondat, ez a világ azóta sem értette meg azt, pedig hány de hány szenvedő lélek ütközött bele újra meg újra e fájdalmas kérdésbe: "Miért vannak háborúk és harcok közöttetek?" Nemcsak országok, nem is csak a nagy hatalmak között vannak harcok és békétlenségek, melyek során édesanyák milliói veszítik el egyetlen fiukat és életerős férfiak százezrei válnak vakokká, bénákká és nyomorultakká, hanem harc és békétlenség van a családok, az élettársak, a gyermekek és szülők között. Békétlenség és keserűség van ott, ahol örömmek és a mindennapi kenyérért mondott hálaadó imádságnak kellene felszárnyalnia. Békétlenség van az emberi szívben. Ó, ha végigjárnátok az emberi szenvedés ezernyi helyét, ha végig tudnátok, ha végig bírnátok hallgatni az összes emberi keserűséget, a meghasonlott házastársak borzalmas civódásait, az emberi nyomor mélységes kiáltásait, a fertőzött lelkek kálváriáját, akkor beigazolva látnátok a Paradicsom kertjéből kiűzött ember felett elhangzó ótestamentumi átkot: "Átkozott a föld temiattad, fáradságos munkával egyed annak gyümölcsét életed minden napjaiban és töviset és bogánckórót teremjen tenéked; és a mezőnek fűvét egyed, és a te orcádnak verítékével egyed a te kenyeredet" (1Móz 3,17–19).

A bűnös ember felett beteljesült Isten átka. Nézz körül ebben a háborúsággal, lélekölő civódással terhelt világban: Mi van itt egyéb, mint szenvedés, vívódás és nyomorúság? Orcánk verítékével bármennyi búzát teremhet a föld, vagy lehulló könnyeinkkel ehetjük a mindennapi kenyeret, de a lelkek, akiknek alkotni, teremni, gyümölcsözni kellene, csak töviset és bogánckórót, gyűlöletet és harcot teremnek. Az a föld, amit jónak és szépnek teremtett Isten, átkozott lett az ember miatt. Miért van vajon mindez? Híres tudósok, orvosok, politikusok, filozófusok hányan keresték és fogják ezután is keresni az okot, ami létrehozta mindezeket, s aminek a megszűnésével együtt megszűnne a háborúságok nyomorúsága is. Mióta keresik és nem találják meg ezt az okot, mert nem jó helyen keresik!

A múltkor az istentiszteletre a Teológia imatermébe bejött egy öregasszony. Arcán valami nagy fáradság, összetörtség, békére vágyódás látszott. Látszott rajta, hogy fáj a lelke és gyógyulást keres. Az igehirdető már prédikált. Szavai nyomán a mérhetetlen isteni kegyelem szinte áradt. Az igehirdető a bűnök bocsánatáról, a megbékélésről beszélt. "Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok ... én megnyugosztallak titeket." Mindenki odafigyelt, minden lélek itta magába a drága üzenetet, csak az az öregasszony nem hallotta meg. Fáradt, meggyötört szeme ide-oda járt az összesereglett gyülekezeten, a ruhákat, az arcokat, az idegen életeteket szemlélte, és így próbált magának leszűrni valami következtetést, így próbált utat és módszert találni

arra, hogy békessége legyen, de nem talált. Nem, mert nem hallotta meg az Isten üzenetét és elfelejtett magába nézni, inkább másokon járt tovább szegény tétova tekintete, s úgy ment el, ahogy bejött az istentiszteletre: fáradtan, békétlen szívvel, reménytelenül.

Fáradtan, összetörtén, békétlenül így keresi az emberiség is a harcok és háborúságok, a szenvedések és betegségek okait. Békére vágyik és békét keres, de Isten figyelmeztető szavát nem hallja meg, csak jár fájdalmas, tétova tekintete szerte a világban és hasztalanul keresi a magyarázatot. A természetet vádolja, pedig a háború oka nem a föld szegénysége. A föld az Úristen áldásából bőségesen el tudná tartani az emberiséget! Ha valaki kézen fogva elvezetne a mérhetetlen termőföldek felé, ha meglátnád, hogy évenként mennyi élelem pusztul el az emberek bűnös viszálykodásai miatt, ha valaki elvezetne a bányák csodálatos kincsestárába, a kőolajkutak, a gyógyforrások titokzatos mélységeibe, az erdők zúgó rengetegeibe, akkor megértenéd, hogy a természet nem oka az ember nyomorúságának.

Mások a háború okát a civilizációban, a gépek hatalmában keresik. De aki gondolkodó ésszel átlátja, hogy mit jelent a gép az emberiség életében, és hogy civilizáció nélkül milyen primitív sorba süllyednének vissza, az megérti, hogy a technika nem átok, hanem áldás lehet az emberiség életében.

Vannak, akik a kultúrában, az emberiség szellemi termékeiben, a művészetekben és a könyvekben keresik a baj okát. Pedig csak Isten tudná megmondani, hogy a művészetekben mennyi szépség, a tudományokban mennyi hasznos tudás van.

Mennyi bölcsesség van ebben a mi egyetlenegy könyvünkben, a Szentírásban. Ó, ha tizedrészét követné az emberiség, milyen boldogság lenne ezen a világon!

A háborúságok okát végül az emberi társadalomban keresik, és javítani szeretnének rajta. De jaj annak az emberi társadalomnak, legyen az bármilyen jól szervezett is, amelyikben nincs lélek! Megromlik és elpusztul az a társadalom, miként annyi megromlott és elpusztult már a történelem folyamán, mert mindegyik olyan lett, mint a megromlott alma, amelynek kívül piros a héja, de belül rothadt a húsa.

Nem itt van a hiba! Csodálatosan gazdag a természet; áldással lehetne a technika, a kultúra és a társadalom megannyi intézménye, ha mássá lenne az ember. De mi mindig csak kifele nézünk, mi mindig csak másban keressük a hibát, mint az a fájdalmas öregasszony, és elfelejtünk önmagunkba nézni. Pedig kétezer év óta hangzik már az Ige figyelmeztetése: "Honnan vannak háborúk és harcok közöttetek? Nem onnan-e a ti gerjedelmitekből, amelyek a ti tagjaitokban vitézkednek?"

Mintha figyelmeztetne bennünket az Ige: Ember, aki másokat ítélsz, nézz magadba! Nem a természet, nem a világ, nem a környezet hibás elsősorban, hanem tagjaid és szíved gerjedelmei, gonosz kívánságai és élvezetvágya. A kezünk a hibás, amely simogatás helyett ütni tanult. A szemünk a hibás, amely a bujaságot látja meg, és nem a nyomort. A szájunk a hibás, amely kacagni tud a más bánatán. Bűnös, megromlott szívünk a hibás, amelyben szeretet és jóság helyett parázna és bűnös gerjedelmek égnek. Nem, nem lesz itt a földön új élet addig, nem lesz itt békesség addig, amíg ezt a régi bűnös szívet gyökerestül ki nem tépjük magunkból! Romlott és parázna lesz itt testi és lelki értelemben minden, s a bűn elszabadult hatalma ömlik el a földön mindaddig, amíg meg nem térünk.

Hallottatok biztosan már a rákról, erről a szörnyű betegségről, mely alattomosan, titokzatos utakon terjed, míg végül annyira behálózza az ember egész szervezetét, hogy hiába operálják ki újra meg újra a halálos daganatot, az mindig megújult erővel nő ki, míg végre megfojtja, megöli, szétroncsolja, elpusztítja az áldozatot. Ha későn veszik észre, már nincs menekvés! Ha idejében ki nem vágják az alig induló daganatot, akkor mire az fájni kezd, már hatalmában van az egész halálra ítélt emberi test, akkor már megszámlálható napok alatt végezhet vele.

Ilyen a bűn! A meggyötört, vérző daganatból, a szívből indult ki a baj, hogy behálózson és szétroncsoljon mindent. Nézd a halálra ítélt bűnös embert, nézd önmagadat! Keresed a háborúságok és harcok okát? Fáj már bennünk a bűn nagy daganata, s hiába operálnák ki újra meg újra nagyobb darab kenyérral, több

pihenéssel, új szervezéssel, biztosabb törvénnyel vagy bármivel ezen a világon, újra meg újra kinő még jobban és még fájdalmasabban a halálra ítélt emberiség szívéből a baj, hogy saját romlásunk mellett Isten büntető ítéletét is magunkra vonjuk.

Alapigénk szavaiban Jakab apostol elsősorban a testi paráznaságra gondolt. De nézd a bűn borzalmas hatalmát, nézd a testi és lelki paráznaságot egyszerre, mint kűszik, árad szét ezernyi titkos úton, hogy szétroncsoljon és megöljön mindent, ami jó és szép ezen a világon. Csak gondolj arra, hogy ez a testi és lelki paráznaság miként teszi tönkre az egyes ember életét és a mi életünket is. Hisz nemcsak testünk van már megromolva, de a bűn ereje az emberi lelket roncsolta szét, azt tette torzzá és nyomorulttá. Ha elgondolod, hogy mi lesz velünk, ha így fokozódik rajtunk a bűn hatalma és uralma, szinte magad is beleborzongsz s belátod: valóban átkozott lett a föld az ember miatt.

Érzitek-e, hogy ebbe nem lehet belenyugodni? Érzitek-e, hogy itt valamit tenni kell? Új, verőfényes, csodálatos élet várna reánk, s mi itt ülünk a homályban és bűnben, a szenvedésben, örökös háborúságok és harcok között. Pedig minden nap kegyelmi idő, minden félóra, melyet Isten ad, drága lehetőség az új élet elnyerésére. Nem hallottátok volna az apostol üzenetét: "Tisztítsátok meg kezeiteket, ti bűnösök, és szenteljétek meg szíveiteket, ti kétszínűek" (Jakab 4,8)?! Ha nem akarunk elveszni, akkor nem szabad letagadnunk, hogy nekünk szól ez a felhívás. Ha a beteg élni akar, be kell vallania betegségét, hogy kivágja az orvos a halálos daganatot. Tagjaink belsejében, szívünk, lelkünk közepében van a baj. Romlott, halálra ítélt a teljes ember, az egész óember bennünk. Ó, ha nyugalomra, ha békére, ha félelemmentes életre vágyol, tárd még ma oda szívedet az Ige kétélű kardja elé, hogy vágja ki belőlünk a rákos daganatot! A bűnös óember megöklése után milyen diadalmos életre támadna fel Szentlélek ereje által az új ember! Nem lenne többé harc, szenvedés és háborúság, mert nem lenne többé forrása a gonosznak, csak békesség, örök és igazi béke lenne. Erre a földre, erre a bűnös földre sohasem fog eljőnni a béke. Az csak Isten országában lesz élő valóság. De emlékezzetek Krisztus szavára: Isten országa tibennetek van. Minden szívben, amely kitepte magát az óember romlottságát, a testi és lelki paráznaságot, ott él egy darab Isten országából. Az ilyen ember lelke tiszta és békés, mint a nagy magasságok tengerszemei. Mindig nyugalmat és békességet áraszt maga körül. Az ilyen ember megérti, hogy az egykor parázna tagok az új élet szolgálatában szentekké válhatnak, s Isten országának tagjává teszi a családot, amelyért dolgozik, az egyházat, melyben Istent szolgálja, a népet, melynek tagja. Van egy csodálatos gyülekezet, van egy csodálatos test, amelynek tagjai a Fő kegyelméből szentek ezen a világon. Krisztus földi teste ez, az igazi Anyaszentegyház, amelyet Isten Fia gyűjt a világ kezdetétől fogva a világ végezetéig. Nem hallod a hangját? Most is hívogat. Te nem akarnál élő tagja lenni ennek a seregnek? Nem akarnál a szenvedések, a gyűlölködő meghasonlások helyett ilyen győzelmes és tiszta életet élni?

Minden félóra az Úristen drága kegyelmi ideje. Tépd ki még ma magadból az óember megromlott, bűnös szívét, ezt a vérző, sebes, rákos daganatot, hogy felöltözhesd az új ember szívét: a szelídséget, a békességet, a megbocsátást, a tisztaságot és a szeretetet; az új, a győzelmes élet egyedüli lehetőségeit, hogy míg kint a világban harc és háborúság tombol, addig te szívedben mély csendben és nagy békességgel mondhasd: "Élek pedig többé nem én, hanem él bennem a Krisztus, amely életet pedig most testben élek, az Isten Fiában való hitben élem, aki szeretett engem és önmagát adta értettem" (Gal 2,20). Ámen.

Hetedik parancsolat

Alapige: 2Mózes 20,14
Bibliolvasás: Efézus 5,22–33

A hetedik parancsolat magyarázatánál több nehézségbe ütközünk, amelyek közül az első és lényegében a legkönnyebben áthidalható az, hogy a paráznalkodás, paráznaság szó a mai köznyelvből annyira kiveszett, hogy a konfirmációi oktatás rendjén ha a lelkipásztor nem fektetett külön hangsúlyt a szó magyarázatára, a gyermekek jelentős része a 7. parancsolatot hol így mondja: "ne barázdálkodjál", hol pedig így: "ne garázdálkodjál", de szemmel láthatóan fogalmuk sincs róla, miről is van szó. Ezért az igehirdetés minden formája esetében mindenekelőtt világosan meg kell mondanunk, hogy a paráznalkodás szó a bűnös, helytelen formában vagy mértékben gyakorolt nemi életet, mai divatos, de idegen eredetű néven szexuális életet jelenti. Már ennél a bevezető magyarázatnál hangsúlyoznunk kell viszont azt, hogy a paráznalkodás nem általában a nemi életet, hanem a helytelen, bűnös nemi életet jelenti. A szexuális élet nem önmagában bűn, mert az Isten ajándéka, az emberi faj fenntartásának eszköze, mint ahogy a táplálkozás sem bűn, hanem ajándék, az egyén fennmaradásának eszköze, de mindkét eszközzel, más néven ösztönnel, lehet nemcsak élni, hanem éppen úgy visszaélni is, és az egyik esetben paráznaságról, a másikban falánkságról beszélünk.

És ezzel már érintettük is a második nehézséget, hogy ti. éppen a komoly hívők körében nagyon elterjedt vélekedés volt a szexualitás általános kárhóztatása, mintha az önmagában volna bűn. Érdekes módon éppen a két alapvető emberi ösztön, az önfenntartási indulat megfékezése és a lehetőségekhez mért teljes kikapcsolása képezte időnként nemcsak a pogány vallások némelyikének, hanem a keresztyénségnek is a központi kérdését, illetve abban látták a legnagyobb érdemet, ha ti. valaki minél többet böjtölt és ha teljes nemi önmegtartóztatást gyakorolt. A reformáció által elvetett aszkézis eme maradványa a protestáns egyházakban is tovább élt, s arra az egyoldalúságra vezetett, hogy pl. a mi legtöbb gyülekezetünkben az egyetlen bűn, amit számon tartanak és megbüntetnek, ekléziakövetésre köteleznek, éppen az ún. paráznalkodás, gyakorlatilag a vadházasság. Valószínűleg nem tévedünk, ha azt mondjuk, ennek a jelenségnek két alapvető oka van.

Egyfelől nyilvánvaló, hogy két világos, alapvető ösztönnel a megfékezéséről van szó, ami éppen ezért, bár erőfeszítésbe kerül legyőzni, annál inkább erősíti az emberi léleknek azt az alapvető tévelygését, hogy az ún. istenes életével érdemeket, mégpedig nyilvánvaló érdemeket akar szerezni az Úr előtt. Mivel itt ún. áldozatról van szó, ezért akarva-akaratlanul mindig érdemszerző cselekedetnek tekintik az emberek.

A második ok közvetlenül összefügg az elsővel. Az érdemszerző cselekedetek közül semmi sem olyan nyilvánvaló, fordítva fogalmazva pedig, az ezen a téren elkövethető bűnök közül semmi sem olyan könnyen észrevehető, mint első esetben a böjtölés és nemi önmegtartóztatás, második esetben a falánkság és a paráznaság.

Így magyarázható, hogy a paráznaságot, mivel könnyű észrevenni és még könnyebb bizonyítani, minden gyülekezet élvezettel tartja számon és bünteti, viszont a csalást, hazugságot, pletykálkodást, rosszindulatot, gyűlölködést úgyszólván számba sem veszi, mivel ezek nehezebben bizonyíthatók egyfelől, másfelől pedig szinte kivétel nélkül mindenki részes bennük.

Meg kell említenünk viszont az eddigiek alapján azt a jelenlegi veszedelmet, hogy a nemi élet túlzott visszaszorítására ellenhatásként az utóbbi évtizedekben egy állandóan növekvő folyamat a szabadság és egészség jelszavainak a hamis felhasználásával olyan pánszexualitásba vezetett, amelyik a féktelenséget és fékezhetetlenséget dicsőíti ezen a téren és az evangélium vonatkozó figyelmeztetéseit

semmibe veszi, illetve kigúnyolja. Mondanunk sem kell, hogy amiképpen az egyik, úgy a másik véglet sem helyes ezen a téren, s ezért szükséges a lehető legvilágosabban meglátnunk, hogy mi a paráznaság, paráznalkodás bibliai jelentése, vagyis mi Isten igazi akarata ebben a vonatkozásban.

I.

Talán akkor járunk el a leghelyesebben, ha észrevesszük, hogy a paráznaság szó a Bibliában nemcsak az emberek közötti viszonylatban, hanem az Isten és az ember kapcsolatában is előfordul. Izráel népe paráznalkodik, amikor idegen Isteneket imád, tehát megszegi az első parancsolatot. Itt a paráznaság nyilvánvalóan a szeretet és hűség kapcsolatának a megsértését, Isten szövetségének a semmibebevését jelenti. Az összefüggés a két helyzet között nyilvánvalóan elsősorban az, hogy amiképpen Isten az embert a maga számára, a vele való szeretetközösségre nézve teremtette, úgy az embert a maga képére, férfiúvá és asszonnyá teremtette, hogy amilyen szoros a szeretetviszony Isten és az ember között, ugyanolyan legyen az ember és az ő felesége között. Erre utal többek között az Efézusi levél 5. fejezetének közismert szép bizonyoságtétele: "Ti férfiak szeressétek a ti feleségeteket, miképpen a Krisztus is szerette az egyházat és önmagát adta azért."

Ez egyúttal azt is jelenti, hogy a paráznaság legmélyebb értelme szerint nem más, mint a szeretet és hűség megsértése. A férfi és a nő közötti kapcsolatot Isten szentté, tisztává teremtette, testi és lelki teljes kapcsolattá alkotta, s minden olyan cselekedet, ami ezt a kapcsolatot és közösséget megrontja, nem más, mint paráznaság és így Isten előtt utálatos. Ezt fogalmazza meg a Káténk szövege is: "Mivel Isten minden förtelmet megátkozott, azért azt nekünk is szívből gyűlőlnünk kell, és úgy a szent házasságban, mint azon kívül, tiszta és fegyelmezett életet kell élnünk."

Amiképpen tehát Isten és az ő egyháza, úgy a férj és az ő felesége között is teljes közösségről van szó, amit megsérteni, megszegni valóban a legsúlyosabb bűnök közé tartozik, sőt ebben az összefüggésben nézve: maga a bűn.

II.

Ennek az alapjelentésnek az ismeretében nem hozhat aztán zavarba az a kétségtelen megfigyelés, hogy a Bibliában magában a házasságra és az ún. nemi erkölcsre vonatkozóan korszakonként különböző képet nyerünk, tehát ami egy bizonyos időben nem számított paráznaságnak, az később annak minősült, vagy fordítva. A pátriárkák többnejűsége és a keresztény egynejűség ugyanabból a Szentírásból vezethető le, s ez sokakat megzavarhat.

Az kell itt megértenünk, hogy a külső formák változhatnak az időben, a fontos mindig a lényeg, a szövetségi hűség és az önfegyelem, amit ha valaki megsért, vétkezik önmaga, felebarátja és így végső fokon Isten ellen. Minden féktelenség, fegyelmeztelenség önmagában hordja büntetését. Ez az, amit a mai pánszexuális pszichológus-próféták nem tudnak megérteni. A jelszó az, hogy a régi vallásos erkölcs tan nemcsak túlhaladott, hanem egyenesen káros, mert a visszafojtott ösztönök lelki torzulásokhoz, betegséghez vezethetnek. Ez bizonyos mértékig igaz is, de a helyes bibliai erkölcs tan sohasem az ösztön elfojtását, hanem csak illő fegyelmezését, keretek közé szorítását, magasabb lelki síkra való emelését célozta és célozza. Amiképpen a táplálkozási ösztönnek nem elfojtása, hanem csak emberivé tétele az, hogy ma nem két kézre markoljuk a húst és nem úgy tépjük szét a fogainkkal, tehát bizonyos illendőségi és egészségügyi szabályokat figyelembe veszünk, kezét mosunk, késsel és villával vesszük magunkhoz a táplálékot, azonképpen nem az egészséges és szükséges nemi ösztön elfojtásáról, hanem annak fegyelmezéséről, rendezéséről van szó Isten parancsolatában. Ezen a téren is érvényes és megértésre vár az a közmondásféle, hogy a korlátozás nélküli szabadság olyan, mint a fékjét vesztett autó. Ennek életromboló veszedelmét pedig sajnos eléggé igazolja sok elrettentő példa a családok és erkölcsök egyetemes romlásával kapcsolatban.

Természetesen a szükséges korlátozás, fegyelmezés ésszerű és az Igének valóban megfelelő kell hogy legyen a keresztyén egyház gyakorlatában. Az indokolatlan túlzás valóban veszedelmes. Hogy csak egyetlen példát említsünk: úgynevezett hívő körökben elterjedt vélekedés, hogy a házáséletnek egyetlen Istennek is kedves célja van, a gyermekáldás, az utódok nemzése, és ami ezen kívül van, az már bűn. Gyakorlatilag ez azt jelenti, hogy amennyiben a kellő számú gyermek megszületett, a nemi élet folytatása paráznasággá válik a házaságban belül is.

Ez a túlzó felfogás egyáltalán nem igazolható a Szentírásból, sőt ellene mond annak. Többek között Barth figyelmeztet arra, hogy a Szentírás szerint a szerelem, amint azt az Énekek éneke is olyan világosan tükrözi, önmagában gyönyörűség és öröm az ember életében, Isten ajándéka, amivel szabadon szabad és lehet élni. A házasság igazi igei tartalma nem a pusztá szaporítás, hanem az egymás iránti őszinte és teljes testi-lelki szeretet, annak a boldog megtapasztalása, hogy "nem jó az embernek egyedül lenni" (1Móz 2,18), de nagy boldogság, ha van hozzá illő, igazi segítőtársa.

Ezen az alapon bátran mondhatjuk, hogy paráznaság lehet Isten szemében egy teljesen törvényes és tisztas keretek között létrejött házasság is, amelyiket érdekből és nem igazi lelki szeretetből kötöttek.

Ugyanakkor az is természetes és részletesebb magyarázatra nem is szorul, hogy igaza van a Heidelbergi Káté 109. parancsának, miszerint nemcsak a házasságtörés, hanem mindenféle egészségtelen, ún. nemi perverzitás a 7. parancsolat tilalma alá esik, hiszen testünk a bennünk lakozó Szentlélek temploma.

III.

Végül említjük meg a tárgykörrel kapcsolatban, bár nem érinti közvetlenül a paráznaság kérdését, hogy a Szentírás tanúsága szerint a házasság teljesen Isten akarata szerinti és örömet szerző állapot, de nem kötelező. A Mt 19,12 erőteljes fogalmazása arra utal, hogy vannak olyan emberek, férfiak és nők, akik születésüknél fogva nem kívánják a házáséletet, sőt általában a nemi kapcsolatot; vannak, akiket az élet valamilyen szerencsétlen fordulata helyez ebbe az állapotba, és végül lehetnek olyanok is, akik úgy érzik, hogy hivatásuk gyakorlása érdekében jobb tartózkodniuk a házasságtól. Más helyek is vannak természetesen az Írásban, amelyek arra figyelmeztetnek, hogy a házasság és a törvényes, fegyelmezett szexuális élet ajándék, és éppen ezért nem kötelező, nem üdvösségkérdés. Többek között ezért sem tekinthető, a középkori egyház felfogásával ellentétben, sákramentumnak, szentségnek a házasság, mivel bár Isten által szentesített, megszentelt állapot, de nem fűződik hozzá az üdvösség ígérete. Amennyire nem helyes a házásélet és nemi élet megtagadását különleges érdemként feltüntetni, éppen úgy nem lehet a házáséletet kötelező életformának tekinteni.

Ide kapcsolódik a házasság felbontásának kérdése. Amennyiben sákramentum a házasság, akkor valóban nem képzelhető el, hogy az azt kiszolgáltató egyház tudomásul vegye vagy éppen engedélyezze a szentségi állapot felbontását. Ha azonban azt látjuk, hogy a házasság a benne élő felek hitbéli és lelkiismereti kérdése, akkor az egyház nem tehet egyebet, mint hogy tiszteletben tartván a lelkiismereti és hitbéli szabadságot, tudomásul veszi a házastársak elhatározását, és éppen ezért nem tekinti paráznaságnak az újabb házasságot. Ugyanakkor természetesen hirdetjük azt is, hogy az egyszer megkötött, szabad elhatározásból és hitből létrejött házasságot a lehetőség szerint még kölcsönös áldozatok árán is fenn kell tartani.

Nem mondhatjuk, befejezőképpen, hogy a 7. parancsolattal kapcsolatos minden kérdést érintettünk volna itt, de hisszük, hogy a lényegét sikerült kifejezésre juttatni, hogy ez a parancsolat is, mint Isten minden parancsolata, nemcsak, sőt elsősorban nem törvény, hanem evangélium, arról való bizonyágtétel, hogy Isten a házasságban egy drága, boldogító ajándékot adott az embernek, amelyik kiváltképpen alkalmas a második nagy parancsolat megélésére: szeresd felebarátodat, mint önmagadat. S így válik földi kiábrázolásává annak a másik nagy és kezdeményező szeretetnek, amellyel Isten szereti az ő anyaszentegyházát, önmagát adva érte. Ámen.

Botránkoztatás

Alapige: Máté 18,6–10
 Bibliolvasás: Máté 25,31–40

Kemény beszéd ez! Ki hallhatja? Bizony, kemény beszéd ez. Nemcsak annak, aki hallgatja, hanem annak is, aki továbbmondja. De Jézus beszéde. Próbáljuk meg alázatosan végighallgatni, hátha az ítélő Krisztustól eljutunk az Üdvözítőig, a félelmetes jalkiáltótól a szelíden hívogatóhoz!

Alapigénk sok régi kifejezést őriz, olyan kifejezést, amelyik olyan dolgoktól, olyan szokásoktól vette eredetét, amelyek ma már nem ismeretesek. Ezeket a kifejezéseket használjuk és értjük is, de nem a maguk teljes jelentésében. Ilyenek az alapigénkben többször előforduló botránkoztatás, botránkozás kifejezések. A mai nyelvhasználatban felháborodunk valamilyen cselekedeten, magatartáson, amelyik minket sért, ami nem egyezik a mi felfogásunkkal, ami ellenkezik az illemmel, az erkölccsel. A Biblia is használja ilyen jelentéssel. Jézuson sokszor megbotránkoznak. Nagycsütörtök estéjén Jézus maga mondja a tanítványainak: Ezen az éjszakán mindnyájan megbotránkoztok énbennem. Alapigénkben más a jelentése. Annak a görög szónak, amelyből származik a botránkoztatás, a törzse (skandalon) eredetileg a csapdának, a kelepccének azt a fáját, nyelvét jelenti, amelyen volt a csalétek, és amelyhez ha az állat hozzáért és a csapda lezáródott, a kelepce megfogta, esetleg elpusztította. Tehát az Igét így kell olvasnunk: Aki pedig csapdába ejt, elcsábít, bűnre visz egyet..., továbbá: Ha a te kezéd bűnre visz téged, vágd le azt és vedd el magadtól; jobb néked az életre sántán vagy csonkán bemenned, hogynem két kézzel vagy két lábbal vettetned az örök tűzre.

Az Ige folytatása az első versekben elmondott történetnek. Mikor a tanítványok vitáznak, hogy ki nagyobb a mennyek országában, akkor Jézus egy kisgyermeket állít eléjük: az ilyen a nagyobb, és aki ilyet fogad be, engem fogad be. Alapigénkben tehát a kicsinyek alatt a gyermekeket érti és a gyermekek rosszra való csábításától óv. A gyerekekről van szó, aki reánk van bízva, aki ki van szolgáltatva nekünk, aki abból és azzal él, amit testben és lélekben mi adunk neki. Milyen szörnyű dolog a gyanútlan, tehetetlen gyermeknek csapdát állítani, csapdává, veszedelemmé, pusztulássá lenni.

De Jézus a kicsinyek alatt nemcsak a gyermekeket érti, hanem minden kicsi embert. A névtelent, a gyámoltalant, az élet elesettjeit, a reánk szorultakat, a kiszolgáltatottakat, a bármi okból erőtelenekeket. Itt ezeknek a rosszra csábításáról, megrontásáról is szó van. Tehát mindazokról, akik valamiképpen a hatalmunkban vannak, akik jótetszésünkre szorulnak. Hát van ilyen gonosz ember is? — kérdezzük. Az ilyen nem jön a templomba. Tartsuk azonban eszünkben, hogy Jézus nem valahol a nagy sokaság előtt mondotta, kiáltotta ki ezt a jajt, ott, ahol jelen voltak a farizeusok, frásstudók, publikánusok és a többiek, hanem a tanítványai legszűkebb körében. Talán nem is kiáltotta, csak suttogva mondta. Hogyan lehetséges ez? Megértéséhez három dologról nem szabad megfeledkeznünk. Először arról, hogy amikor itt a bűnre való csábításról beszél, Jézus nem a Tízparancsolatot sorolja fel. Egyetlenegyéről szól: a benne való hittől való elcsábításról.

Mi kegyes, templomjáró emberek, ha visszagondolunk az elmúlt hetünkre, amit abban mondtunk, cselekedtünk, amilyen magatartást tanúsítottunk; biztosak vagyunk abban, hogy mindazzal a Jézusban való hitet erősítettük, terjesztettük? Pedig az Úr azt mondotta: Aki velem nincs, ellenem van! A vele való viszonyban nincs, nem lehet semlegesség. És van-e olyan bűn, mely nem abból fakad és táplálkozik, hogy valaki nincs Jézussal kapcsolatban, elszakadt tőle, nem hisz benne? Másodszor nem szabad elfelednünk, hogy a kicsinyekről van szó. A nálunk kisebbekről, akik jelentéktelenek, nem számítanak, akiknek elnézünk a fejük fölött, akikre nem figyelünk. De akik épp

azért, mert kisebbek, ránk felnéznek, ránk figyelnek, figyelemmel kísérnek, megjegyzik, amit tőlünk látnak és hallanak, és akik épp ezért jobban ismernek, mert nem azt látják, amilyenek mutatjuk magunkat, hanem amilyenek a valóságban vagyunk. Nem ünnepi ruhában, kikészítve, hanem negligsében, pongyolában, leplezetlenül. Amilyenek vagyunk akkor, amikor úgy gondoljuk, senki sem lát, hall, néz. A harmadik: Én nem akarom a bűnt, a rosszat terjeszteni, továbbplántálni. Nagyon kevés ilyen gonosz ember van a világon. Ez a Szentlélek elleni bűn. És Jézus mégis jajt kiált az egész embervilágra, és azt mondja az Igében, hogy elkerülhetetlen a botránkozás, a rosszra csábítás.

Miért? Én nem akarom, de akarja és cselekszi a bűn. A bűn természetéhez tartozik, hogy alattomosan megejt, csábít. Azért a kígyó a szimbóluma. Én nem akarom, de felhasznál a bűn. A bűn természetéhez tartozik, hogy alattomosan megejt. Szolgája vagyok, és nem tudom, mit akar velem elvégeztetni. És elvégezteti akaratom ellenére és tudatomon kívül a továbbplántálás munkáját is. Ezért szörnyű a bűn. Mikor csak magamról van szó, az én romlásomról, mondhatom dacosan vagy konokul: kinek mi köze hozzá! De nemcsak magam rontom meg, hanem más is. Engem is úgy ejtett meg a bűn, valaki csábított. Ez a valaki nem akarta, nem tudott róla, de mégis elvégezte általa a bűn. Amennyire a szem, a fül a technika vívmányaival: a könyv, a mozi, a rádió és a televízió útján elhat. És mint minden fertőzésnél, a gyengébbet, a kevésbé ellenállót fertőzi meg. Én talán kilábalok, megmenekülök, de mi lesz azzal, aki tőlem kapta a fertőzést? És a tőlem kapott fertőzés milyen szörnyű rombolást visz végbe a világon. Mint a lavina. Ezért tartja Jézus olyan szörnyűségnek a botránkoztatást, hogy azt mondja: a botránkoztatóra nézve jobb, ha még mielőtt botránkoztatna, rosszra vinne, a legszörnyűbb halálennel pusztulna: nagy malomkövet kötnének a nyakára és a tenger legmélyébe vetnék. Ilyen büntetés nem volt a zsidók között. A rómaiak és a görögök a szörnyű bünt elkövetőkre alkalmazták. Jézus idegenből vette a példát, hogy azzal mutasson rá a szörnyűségre. Vajon igen súlyos ez a büntetés?

Az Ige további részében azt mondja el az Úr, hogy mi módon lehet e szörnyűség ellen védekezni. Két intéssel és egy biztatással jön ebben segítségünkre. Először arra int: vegyük komolyan, halálos komolyan a bűn elleni harcot! Magunkban! Szörnyű kemény, amit kíván! Ha a kezed vagy a lábad botránkoztat meg és akar bűnre vinni, vágd le. Ha a szemed, vágd ki és dobd el magadtól stb. Hogy kívánhat ilyet? Senki másnak, de neki joga van ezt kívánni. Mert ő előbb megtette ezt a bűn elleni, az én, a mi bűnünk elleni harcban. Megtette szó szerint. Többet tett. Mind a két kezét, lábát, szemét, egész testét adta oda. Azért kívánja, kívánhatja tőlünk is ilyen határozottan a kevesebbet. Nem lehet másként. A bűn olyan, mint a vérmérgezés, mint a rákos daganat. Nem lehet vele finomkodni, hanem vágni kell, kíméletlenül. Akárhogy is fáj, akármilyen csonkulással is jár. Az életről van szó, a magam és a mások életéről. Az örök életről vagy az örök pusztulásról. Hát ilyen kemény Jézus?

Másodszor: vegyük komolyabban a kicsinyeket, a velük való törődést, az érettük való szolgálatot. Nagy, jelentős emberekért, akik tényezők a világban, szívesen tesszük. Minél nagyobb a szolgálat, annál szívesebben. Készek vagyunk az áldozatra. De a kicsinyekért, a semmikért, akik nem számítanak? Milyen nehezen, milyen ímmel-ámmal mozdulunk. Jézus arra figyelmeztet, hogy ezek a kicsinyek milyen nagyok. Mert minél kisebb, jelentéktelenebb, gyámoltalanabb, kiszolgáltatottabb valaki a világ szerint: Isten annál nagyobb figyelemmel, szeretettel viseli gondját. Jézus ezt az Igében így mondja el: "Meglássátok, hogy eme kicsinyek közül egyet is meg ne utáljatok; mert mondom néktek, hogy az ő angyalaik a mennyekben mindenkor látják az én mennyei Atyám orcáját." A zsidók hite szerint a mennyben nem minden angyalnak adatott meg az a kiváltság, hogy ott lehessen állandóan Isten közelében. Csak a legfőbb angyalok, az angyalok fejedelmei részesülnek ebben a kegyben. Jézus szavai szerint tehát ezek a fő angyalok a kicsinyek őrizői. Ami azt jelenti: a kicsinyek számára mindig nyitva Isten füle, szíve, az egész menny. Meg ne vessétek a kicsinyeket, a kicsinyek közötti szolgálatot. A tanítványoknak tudniuk kell, hogy amikor a kicsinyekre gondolnak, a kicsinyekről gondoskodnak, akkor neki, az

Úrnak szolgálnak. Minél kisebbek, minél jelentéktelenebbek a világ szerint ezek a kicsinyek, a kicsinyeknek szolgálók annál közelebb vannak Istenhez, minél kisebb testvéreiknek szolgálnak. Az van közel Istenhez, aki a kicsinyekhez lehajol. Ez a szolgálat ad jogot az Isten trónjához való belépésre. Jézus azért egy az Atyával, mert minden gondja, egész élete az, hogy megkeresse és megtartsa, ami elveszett. Nincs olyan hatalmas úr a világon, aki hasonlítható lenne ahhoz a kicsihez, aki mellett ott van Isten.

Jézus sohasem int, fenyeget úgy, hogy ugyanakkor ne biztatna. Ebben az Igében is így tesz. Én is, mi is kicsik vagyunk, semmik vagyunk ebben a világban, a bűn hatalma előtt. Mi is azok közé tartozunk, akiknek angyalai mindig látják Isten orcáját. És nem kicsi a munkánk jutalma. Isten munkatársai vagyunk. Mikor a kicsinyeknek szolgálók, akkor nyitva van előttem is a menny. Istenhez vagyok közel, minél áldozatosabban szolgálók, annál közelebb.

Igen kemény Jézus? Ha valóságban nem is tehettem, de lélekben sokszor megcsókoltam édesapám porló kezét azért a fenyítésért, amellyel megóvott a gonosztól, kimentett a bűn csábításából. Kérjük Istent, hogy amikor majd az ítéletkor maga elé gyűjt Krisztus, csókolhassuk meg boldogan az ő áldott kezét ezért az istentiszteleti óráért, azért, hogy ezt a kemény, de áldott Igét, amit ma hozzánk szól, egész életünket átforgató parancsként hallgathassuk. Ámen.

Jánossy László

A kereskedő és a drágagyöngy

Alapige: Máté 13,45—46
Bibliavetítés: 1Péter 1,13—25

Jézus Krisztusnak a mennyek országaról szóló példázatai sorában ez a hatodik példázat.

Az ötödik példázat szerint Isten országa hasonlatos a szántóföldben elrejtett kincshez, amire a példázatbeli ember "véletlenül" bukkan rá. Keresés nélkül találja meg. Látva, hogy nagy értéket talált, mindenét feláldozza azért, hogy ez a kincs, vagyis az Isten országa az övé lehessen és legyen.

Mai alapigénkben arról beszél az Úr, hogy az Isten országa hasonlatos egy igazgyöngyöket kereső kereskedőhöz. Ez a kereskedő nem véletlenül jut hozzá a drágagyöngyhez, mint a szántóvető ember a rejtett kincshez, hanem hosszas keresés és odaadó fáradozás árán. Ez a kereskedő is éppen úgy, mint a szántóvető, mindenét eladja, ami azt jelenti, hogy nagy áldozatot hoz azért, hogy a drágagyöngy az övé lehessen. Talán még nagyobb, mint a földművelő, mivel hivatásánál fogva gazdagabb volt, mint a másik ember.

Ezt a két példázatot az ígehirdetők általában össze szokták kapcsolni és együtt szokták magyarázni. Mi most különválasztjuk a kettőt, és csak a hatodik példázat tanítására fordítjuk teljes figyelmünket, mivel egymagában is olyan súlyos mondanivalója és olyan áldott öröme van, hogy beleremeg az ember szíve, amikor hallgatja.

A drágagyönggyel kapcsolatosan bevezetésül hadd mondjunk el annyit, hogy ezeket az igazgyöngyöket a Vörös-tenger, a Perzsa-öböl és az Indiai-óceán partjai közelében tenyésző gyöngykagyló termeli. Gyöngyhalászok mint búvárok merülnek alá a vízbe és hozzák fel a tenger fenekéről ezeket a kisebb-nagyobb gyöngyöket. E drágagyöngyök között vannak galambtojás, sőt tyúktojás nagyságú példányok is. Ezek a gyöngyök úgy keletkeznek, hogy a gyöngykagyló puha testébe homokszem kerül, mely ellen a gyöngykagyló úgy védekezik, hogy a belékerült homokszemet csillogó gyöngyházzréteggel veszi körül mindaddig, amíg a homokszem nem sérti többé. A gyöngykagylók által "fájdalommal" termelt gyöngyök színe lehet fehér, vörös vagy sárga. Legértékesebbek a tejfehér színű gyöngyök.

Mindannak, amit e gyöngyökkel kapcsolatban elmondtam, alapigénk megértése szempontjából nincs különösebb jelentősége. Mivel ezek az igazgyöngyök meglehetősen ritkán fordulnak elő, értékük nagy, ezért drágagyöngyöknek is nevezik. Rendszerint csak igen gazdag emberek tudják megvásárolni. A filmekből általunk is ismert Kleopátra fáraónőnek például — Plinius római történetíró feljegyzése szerint — egy olyan gyöngysora volt, ami mai pénzben több mint 100 millió lejt érne.

Ezeket a tengerfenékről sok veszély árán felhozott drágagyöngyöket a gyöngyhalászoktól rendszerint kerekedők veszik meg és adják tovább. Amikor meggazdagodnak, akkor egy-egy nagyobb igazgyöngyöt megtartanak maguknak is, hogy hírnevüket, tekintélyüket emelje és vagyonukat gyarapítsa.

I.

Egy ilyen igazgyöngy-kereskedőről szól Jézus Krisztus példázata, valamint egy olyan drágagyöngyről, amelyet a kereskedő minden más gyöngynél értékesebbnek talált. Hogy az övé lehessen a gyönyörű példány, mindenét eladta és megvette azt.

E példázat magyarázata során én is, más is arról szoktunk beszélni, hogy ez a drágagyöngy tulajdonképpen Isten országa. Mi emberek pedig kereskedők és kincskeresők vagyunk, vagy legalábbis azok kellene hogy legyünk. Olyan kereskedők, akik keressük ezt a minden másnál értékesebb drágagyöngyöt, Isten országát, és amikor megtaláljuk, akkor semmit sem szabad sajnálnunk érte. Sőt, mindenünket fel kellene áldoznunk érte, miként tették azok, akik máglyára, keresztre vagy oroszlánok vermébe jutottak azért, hogy az övék lehessen e drága kincs, hogy e kincs csillogó fénye vegye körül őket és tegye boldoggá minden szenvedés és próbatétel közepette.

Mi magunk is bizonyos értelemben valóban kincskeresők vagyunk, akik egy életen át kerestük és keressük az igazgyöngyöket! Sőt, azt is elmondhatjuk, hogy nemcsak kerestük, de találtunk is ebben az életben sok-sok kincset! Nevezetesen: élettársat, családi békességet, gyermekeket és még sok ezekhez hasonló drágagyöngyöket. Ó, de hányan vannak olyanok, akik már el is veszítették egyiket-másikat közülük! Mindezek bármilyen értékek is lehetnek számunkra, de mégsem az igazi drágagyöngyöt jelentik. Kivétel nélkül mind csak ideig-óráig valók. Az igazi drágagyöngy számunkra egyedül Isten országa! Ennélfogva Isten országa az, amiért igazán érdemes mindent feláldozni.

II.

Általában így szokták magyarázni Jézusnak ezt a példázatát. Én magam is így magyaráztam. Bizony gyönyörű szép gondolatok ezek. Sőt kapcsolatosan sok szépet lehetne még elmondani, csak hogy ebben a példázatban egészen másról van szó!

Prédikációra való készülés közben döböntem rá erre, amikor újról és újból — Isten tudja hányadszor — olvastam Jézus Krisztusnak ezt a jól ismert példázatát. Figyeljünk pontosan a Bibliára! "Hasonlatos Isten országa a kereskedőhöz, aki igazgyöngyöket keres!" Tehát nem mi hasonlítottunk a kincskeresőhöz, nem mi vagyunk az, aki igazgyöngyöket keres, hanem Isten országa hasonlít a kincskeresőhöz! És ez óriási nagy különbség! Ezzel a különbséggel alapigénk többi részének az értelmezése is megváltozik. Így áldott örömménetté válik számunkra Urunknak ez az Isten országáról szóló példázata.

Úgy szeretném, ha szívéinkbe fródná az, amit Jézus Krisztus mond e példázatban, mivel számunkra igazi örömménet az, amit mond Alapigénkben kettős örömhír hangzik felénk.

1. Az első örömménet az, hogy Isten országa keres minket! "Hasonlatos a mennyeknek országa a kereskedőhöz" az igazgyöngyöket kereső kereskedőhöz, aki ha kell, elmege messzi idegen országba is egy-egy értékes igazgyöngyért, s ha megtalálja, semmit sem sajnál érte, mindenét feláldozza azért, hogy az övé legyen.

2. A második örömménet az, hogy e hasonlat szerint Jézus Krisztus igazgyöngyöknek, drágagyöngyöknek tart minket. Urunk szavai szerint te vagy az a drágagyöngy, testvérem! Egyen egyenként mi vagyunk azok az igazgyöngyök, akiket

Isten országa keres! Annak ellenére, hogy bűnnel, szennel van tele az életünk, Jézus mégis drágagyöngynek tart bennünket.

Hogyan lehetséges ez? Gondoljunk arra, amit hitvalló őseink a Biblia alapján a Heidelbergi Kátében tanítanak: "Isten az embert jóvá, a maga hasonlatosságára, igazságban és szentségben teremtette." Erre gondolva láthatjuk, hogy Jézus Krisztus szemében az ember Isten teremtményei sorában valóban olyan, mint a földi értékek között az igazgyöngy. Az a drágagyöngy, aki fölött Isten ki akarja terjeszteni a maga uralmát.

Igaz ugyan az is, hogy erre a drágagyöngyre ráakódott a bűn szennye. Úgy beszennyezte, bemocskolta a bűn, hogy már semmi csillogása, semmi fénye sincs. Annyira elmerült a bűn tengerében, hogy valósággal elveszett. Ezért kell keresni. Ezért kell újra megtalálni. Jézus Krisztus saját küldetéséről ezt tanította: "azért jött az embernek Fia, hogy megkeresse és megtartsa, ami elveszett" (Lk 19,10). Így és ezért keresi a bűn tengerének mélyén lévő igazgyöngyöket is! Minket!

Amikor halljuk az Igéből, hogy Isten országa keres minket, akkor gondoljunk arra, hogy Isten országa Jézus Krisztusban jött el a földi világba. E bizonyágtételre szívünket melengetően átjárja az evangélium boldogsága. Igen, Jézus Krisztusban és Jézus Krisztus által keresett meg és talált meg minket Isten, terjesztette ki az uralmát fölöttünk és tett az ő országának polgárává.

III.

Alapigénk szerint Isten országa a kereskedőhöz hasonlít, de mert Isten országa Jézus Krisztusban keresett és talált meg minket, ezért nyugodtan azt mondhatjuk, hogy Jézus az a tevékeny kereskedő, aki igazgyöngyöket keres. Ő maga vállalta a gyöngyhalász szerepét. Miként az igazgyöngyöket gyöngyhalászok hozzák fel a tenger mélyéből, úgy a menny dicsőségéből Jézus Krisztus alászállt a legsötétebb földi mélységekbe, sőt a poklok rettenetes mélyébe, hogy a bűnbe merült, a tenger sötét mélységeiben rejtőzködő igazgyöngyöket, vagyis minket megkeressen és felszínre hozzon.

Hallgassátok a gyöngyhalászokról szóló régi, kedves ének néhány sorát:

Tenger felett lágý hangon suttog a szél
A gyöngyhalászok gyönyörű mezején...
A gyöngy, a drágagyöngy, ott nyugszik lenn a tengeren,
Leszáll a gyöngyhalász, és vége már, ha nem vigyáz.
Nincs sírkereszt, csak néma gyász,
Ha örökre elmerül a gyöngyhalász.
Tenger felett bíborban úszik a fény
A gyöngyhalászok szomorú mezején...

Mennyei magasságból a földi mélységekbe, a földi élet tengerének a mélyére leszállt a nagy Gyöngyhalász: eljött az igazgyöngyöket kereső kereskedő, és amikor rátalált egy drágagyöngyre, vagyis a bűnbe teljesen elmerült emberre, akkor ő, aki "gazdag volt, szegénnyé lett érettünk" (2Kor 8,9), hogy aranyból, ezüstből drágább szép piros vérével visszaváltson, visszavásároljon minket valamennyiünket a bűn sötét hatalmából és újjászülve visszaajándékozza számunkra az elvesztett tisztaságot és igazságot. Az igazgyöngyöknél, vagyis az Isten fiainak méltóságát.

"Elméne" — halljuk alapigénkben. Mi tudjuk jól, hogy Jézus a Golgotára ment, ahol "mindenét eladván, amije volt", vagyis életének feláldozásával, drága vérenek hullásával megvásárolt minket magának, azaz Isten országának. Bizony nem veszendő holmin, ezüstön vagy aranyon váltott meg, vásárolt meg s tett a maga tulajdonává, hanem drága véren (1Pt 1,18–19).

Jegyezzük meg jól Jézusnak ezt az Isten országáról szóló szép példázatát, és zárjuk szívünkbe annak gazdag örömeit. "Hasonlatos Istennek országa a kereskedőhöz, aki igazgyöngyöket keres." Isten országa Jézus Krisztusban keresi s találja meg Isten teremtményei közül a legdrágábbat: az embert. A Jézus Krisztus által megtalált

drágagyöngy mi vagyunk. Jézus Krisztus nemcsak megkeresett, nemcsak megtalált, de mindenét, az életét is feláldozta értünk, hogy megvásároljon Isten országa számára minket. Mivel "áron vétettetek meg — ahogy Pál apostol mondja —, dicsőítsétek azért az Istent a ti testetekben és lelketekben, amelyek — most már mint megtisztított, értékes drágagyöngyök — az Istenéi" (1Kor 6,20). Ámen.

László Dezső

Kelj fel, egyél!

Alapige: 2Királyok 19,5
Bibliaolvasás: Lukács 5,33–39

Úgy vettem észre, hogy sokan meglepődtek a mai szerfelett rövid textuson. Vajon miért nem olvastam fel az egész történetet, amelynek keretében a mai Ige először elhangzott? Mindenekelőtt azért, hogy végre legyen egy olyan textus, amelyiket senki sem felejt el, amelyik teljes szövegében és egészében megmaradhat mindnyájunkban. És azért nem olvastam hosszabb textust, mivel a közmondás szerint a magyar ember kevés szóból sokat ért. Tegyük hát egy kísérletet. Magyar emberek vagyunk, vajon igazán tudunk-e ebből a kevés szóból is sokat érteni? Isten Igéje nekünk szóló személyes parancsa. Ez a két szó, amelyet fölolvastam, nekünk szóló személyes parancs. Nem több és nem kevesebb. Tudunk-é végre egy prédikációra úgy hallgatni, hogy abban személy szerint nekünk szóló parancsot lássunk?

A parancs nagyon egyszerű és ismerős: kelj fel és egyél! Ma már engedelmeskedtünk a parancsnak, fölkelünk az ágyból és itt vagyunk a templomban. Sem a fölkelésre, sem az étkezésre nem kell parancsot adni az embernek. Ösztönösen kelünk fel és indulunk el a munkánkra, a mindennapi életünkre, mert különben sem magunkról, sem kedveseinkről nem tudunk gondoskodni. Az étkezésre sem kell senkit biztatni, megéheztünk és vágyunk az étel után.

Hogyha a mai Igét meg akarjuk érteni, akkor meg kell látnunk, hogy az nem a külső, hanem a belső, nem a testi, hanem a lelki emberre vonatkozik. Igen, mert a bennünk lévő belső vagy lelki ember nem ösztönösen él, mint a külső vagy testi ember, hanem mindig az Isten parancsának való hívó engedelmesség által él. A bennünk lakozó bűn éppen abban nyilvánul meg, hogy nem akarja engedni az új emberünk fölébredését, az új életre való tárukozását. A bűn azt akarja, hogy továbbra is az ő karjai között aludjunk és táplálkozzunk; ne tápláljuk a lelkünket, mert a fölébredt és jól táplált lélek kiszabadítja magát a bűn rabságából és eljut az Isten fiainak szabadságára.

Az Isten az emberi lélek érdekében kettős munkát végez: ébreszti és táplálja azt.

A mai Ige Istennek erre a munkájára irányítja figyelmünket...

Isten ébreszt! Szól hozzánk az Igéjében: kelj föl! Istennek minden szava olyan, mint a trombitaharsogás, a reggeli ébresztő kúrtszó. Áthatol még a falakon is, bejut a fülekbe, fölébreszt és talpra állít, nem hagy a csendes álom szendergései között. Isten nem a naplementének, hanem a hajnalnak; nem a lefekvésnek, hanem a fölkelésnek; nem a megérkezésnek, hanem az elindulásnak az Istene. Az igazi keresztyén ember lelkén a hajnalpír szépsége ragyog, olyan, mint a vőlegény, aki boldogan kél fel az ágyasházából és indul neki az új nap új örömeinek, új feladatainak.

Miből kell az Igének bennünket fölébresztenie? Mindenekelőtt a bűn álmából. Újból és újból hangzik Istennek az ébresztője: kelj fel a te bűneidből, azaz a te megromlott, torz emberségedből, légy egészen és igazán ember! Krisztus éppen azért jött a világba, hogy kiváltson minket a bűn rabszolgaságából, megszabadítson a bennünk rejlő, az igazi embert lekötő bilincsektől, hogy visszaadja a bennünk is elvesztett embert. Krisztus által ébred rá az ember arra, hogy mit jelent igazán embernek lenni. Krisztus szerint az ember Isten gyermeke és testvér, aki az újra visszanyert istenarcot, az igazi emberiséget hordozza. A bűnben aludni azt jelenti,

hogy nem érdekel engem, hogy mi lesz belőlem és a másik emberből, nem tartom érdemesnek a legnagyobb feladatot, az ember igazi emberré tételének megvalósítását. A fölkelő ember megmosakodik és felöltözik. A fölkelés tulajdonképpen csak így fejeződik be és így ér véget. Isten drága fürdővizet készített a Krisztus szavára felébredő lelkeknek: Krisztus vérenek és Szentlelkének tisztító fürdőjét; azokat, akik megmosták magukat a Bárány vérében, felöltözteti a Krisztus igazságának az új ruhájába. Krisztus érdemének a palástjába, hogy ne legyenek mezítelenek, hanem járjanak az Úrban. Krisztus nemcsak parancsot ad az új életben való járásra, hanem mindent meg is ad, hogy én valóban új ember tudjak lenni.

Az úrvacsora kiváltképpen való alkalom arra, hogy Krisztus ébresztőjét újból meghalljam, hogy lelkemet az ő véreben megmossam és az ő érdemének új ruhájába felöltözzem, hogy mint a nappal fia, frissen mosakodva, új élettemmel elinduljak az Isten dicsőségének és az emberek javának szolgálatára.

De nemcsak a bűnből, hanem a szenvedésekből is fel kell kelnem! Igen, mert nemcsak a bűnben, hanem a szenvedésekben is elalél a lélek, és halálos álomba merülhet. Krisztus felébreszti azokat, akik a nagy szenvedésben, a keresztek súlya alatt, az emésztő gondok között már-már halálos álmokra hajtják fejüket. Minden prédikáció arra akar ráébreszteni, hogy nem csak én szenvedek egyedül: velem együtt szenved Krisztus és mellettem szenved a másik ember is. Az igehirdetés rámutat a Krisztus szenvedéseire, és azok által erősíteni, vigasztalni akar engem. Az Úr ártatlan volt, szent és igaz. És mégis szenvedett! Ebből értem meg, hogy a szenvedés nem büntetés, hanem próba. Istentől való nevelő eszköz, amellyel bennünket egyre tökéletesebbé akar tenni. Minden igehirdetés a Krisztus szenvedésével vigasztal engemet, hogy így vigasztaltatván, én is tudjam vigasztalni a szenvedő embert. Végre rá kell ébrednünk arra, hogy nem kell és nem szabad a szenvedésekben elvesznünk; Istennek egyáltalán nem ez a célja, hanem sokkal inkább az, hogy végre az ő szenvedő Fiának a közelébe jussunk, az ő sebeivel meggyógyuljunk és elinduljunk a nálunknál nagyobb és kétségbeesettebben szenvedőknek a vigasztalására.

Hol látja a keresztyén lélek a legvilágosabban a Krisztus szenvedéseinek a kiabrázolását? Éppen az Úr vacsorájában. És hol nyeri a szenvedő lélek a legnagyobb vigasztalást szenvedései között? Éppen az úrvacsorában.

De nemcsak a bűnből és szenvedésből, hanem a magányosság álmából is fel kell a keresztyén embernek ébrednie és kelnie. Az ember mindig magányosan alszik. Álmait csak ő látja és rajta kívül senki. Az alvó ember a világ legegységesebb embere. Mihelyt fölbredek, azonnal más embereket látok magam körül, családom tagjait, munkatársaimat, felebarátokat. Az igehirdetés mindig arra ébreszt rá, hogy nem vagyok egyedül, emberek vesznek körül. Mások munkája, szeretete, szolgálata éltet engem, és nekem is másokért kell élnem. Isten nemcsak azért adja nekünk az egyházat, hogy abban mint üdvközösségben készüljünk az örök élet teljességére, hanem hogy abban igazi testvérekké válva, az élet minden területén a közösségi gondolatnak legyünk képviselői. A mi bűnünk éppen az, hogy csak magunkról akarunk tudni, csak magunkkal akarunk törődni, csak magunkat szeretjük és akarjuk szerettetni. Ez az elromlott emberi élet törvényszerűsége. Az igehirdetés rámutat a másik emberre, és kötelez arra, hogy az ő javának minden irányú szolgálatába állítsam bele az életemet.

Mennyit szenvedtünk a magányosság miatt. Ennek egyetlen oka van: még nem keltünk fel az Ige ébresztő szavára a másik ember szolgálatára, az igazi közösségi életre. Milyen nagy ajándék az úrvacsora! Közösséget találunk benne a másik emberrel. Nem egyedül, hanem sokan járulunk a szent asztalhoz, sokan eszünk az egy kenyérből és iszunk az egy pohárból. Mint egy családnak a tagjai vesszük körül a szent asztalt. Akkor éltünk igazán a javaival, ha megerősödtünk az egyház iránti felelősségben és a másik ember javára való szolgálat lelkében.

Az Ige második parancsa így hangzik: egyél! Tápláld a lelkedet. A lélek tápláléka pedig a mi Urunk Jézus Krisztus. Önmagáról mondja: én vagyok az életnek kenyere, az örök életnek a kenyere, az örök életnek az itala. Az én testem bizony étel, és az én

vérem bizony ital. Milyen szokatlan ez nekünk. Krisztus nemcsak imálandó Isten, hanem ehető étel is. Ezzel a gondolattal nemcsak a Jézus kortársai nem tudtak megbarátkozni, hanem mi is fönnakadunk rajta. Nem merjük Krisztust a hozzánk való közelségben látni, a belénk való költözésben látni és ismerni. Túlhelyezzük őt a földi élet körein, és nem vesszük észre, hogy ő a mindennapi táplálékunk akar lenni.

Nagyon jól mondotta egy nagy református író, hogy a református templom lényegében nem más, mint egy lelki ebédlőszoba. Nem a Krisztus szemlélésére, hanem a vele való táplálkozásra van berendezve. Merünk-e, tudunk-e így nézni a református templomra és istentiszteletre? Mennyivel kevesebbet mond a Krisztussal való közösségről a nem bibliai eredetű vele való táplálkozás kifejezés a vele való találkozásnál. Krisztus sohasem mondta, hogy találkozzunk vele, és mégis mindig mint a vele való találkozás alkalmáról beszélünk az istentiszteletről. Krisztus azt mondja: egyél az én testemből és igyál az én véreből.

Mi magunk is úgy vagyunk, hogy ha kedves rokonunk érkezik, vagy ha szíves jóbarátunk látogat meg, csak előkerítünk valami ennivalót, hogy megkínáljuk. Isten is így van velünk. Mindig asztalt terít nekünk, valahányszor hozzá jövünk ide az ő házába, az istentiszteletre. Mi emberek tőle tanultuk, hogy a kedves vendéget meg kell kínálni, hogy még jobban érezze magát nálunk. Élünk hát azokkal az alkalmakkal, amelyekben ő lát bennünket vendégül és így akar bennünket táplálni.

Ő az Igével táplál bennünket. Az egyházban nyújtott igetápláléknak két formája van: az egyik az igehirdetés, a másik az úrvacsora. Minél rendszeresebb és állandóbb hallgatója vagyok az Igének, az annál jobban táplál engemet. Az Igével való éléssel kapcsolatban igaz a közmondás: evés közben jön meg az étvágy. Minél többet, minél rendszeresebben élek az Igével, azaz minél engedelmesebben hallgatom, annál inkább vágyom utána és annál több erőt merítek belőle.

Az úrvacsorában mindig egészen nyilvánvalóvá válik, hogy Krisztus teste és vére valóban étel és ital. Itt csak attól a téves felfogástól kell magunkat megszabadítanunk, hogy maga az úrvacsora kenyere és bora, mint kenyér és bor, a lélek tápláléka. Az úrvacsorában a szájam kenyeret és bort vesz magához, de mialatt ez a testi táplálkozás folyik, Krisztus a maga valóságos testével és vérével táplál a hitben a Szentlélek munkája által. Nem elég az úrvacsorában csak a testi szájat kinyitni a kenyér és bor vételére, a lelki szánkat is ki kell nyitnunk magának a Krisztusnak a befogadására. A léleknek az igazi bűnbánata, önmaga megerősítése, mondhatjuk így is, igazi bűjtje, a lélek szájának a megnyitása.

Az úrvacsora a mi javunkat szolgálja, bennünket táplál, erősít és tesz az életre nézve alkalmasakká.

A ma hallott Ige először Illés prófétának szólt, aki nagy világfájdalommal kivonult a pusztába és ott lefeküdt egy fa alá, hogy meghaljon. Illés egy önmagával, a világgal és Istennel meghasonlott ember volt, aki már semmi életcélt nem látott maga előtt. Ehhez az emberhez ebben az állapotban szólt az Ige: Kelj fel, egyél! Illés felkelt és evett, és az ételtől nyert erővel negyven nap és negyven éjjel haladt előre az Isten hegyéig. Az Isten ébresztő szava új életre, új életkedvre rázta, nem hagyta önmagába, bűneibe, fájdalmába, magányosságába belesüppedni, kiemelte abból a reménytelen helyzetből, amelyben vesztegelt, és elindította. Ez az elindító szó arra is figyelmeztette őt, hogy nem olyan egyszerű és könnyű meghalni. Még erején felül való út van előtte, amelyet mind meg kell tennie, amíg eljut az élete végső céljához, az Isten hegyéhez, a Hórebhez.

Vajon egy keveset nem hasonlítottunk-e ehhez az Illéshez? Nem mi vagyunk-e az álomba merülő és a halálra készülő emberek? Isten nem akarja, hogy a pusztában elveszünk. El akar vezetni a maga hegyéig, a Hórebbe, a vele való teljes életközösségig. Ez pedig nem a halálban van, hanem az ő országában. Isten nem az álomnak, az álmodozásnak, a halálnak, hanem az ébrenlétnek, a munkának és az életnek az Istene. Minden szava életre keltő, ébresztő kürt szó. Keze mindig tele van nekünk való drága eledellel. Nem akar elpusztítani, nem hagy elpusztulni, fölkel a végtelen pusztai álomból, és új táplálékkal elindít újabb útszakaszok felé.

Ez a prédikáció az ő hajnali ébresztője. A megterített asztal az ő megerősítő kegyelmének forrása.

Kelj föl! Az asztal meg van terítve és egyél! Erőd felett való út van még előtted, míg nem te is eljutsz az Isten hegyéig, a Hórebig! Ámen.

Nagy László

Anna

Alapige: Lukács 2,36–38
Bibliolvasás: 1Péter 3,1–7

Alighogy Simeon, az advent aggastyán prófétája, beteljesedve a Krisztus-látás mennyei örömeivel, továtúnik az Úr Krisztus világosságából, íme, a templom homályából, az advent homályából egy újabb zarándok érkezik az Úr Jézus színe elé.

Kicsoda ez a zarándok? Ez a zarándok egy nyolcvannégy éves asszony. Éppen úgy Annának hívják, mint azt a magtalan asszonyt, aki igazhitű és tiszta szívű könyörgésére életet nyer az Úrtól és fiat szül, Sámuel, Izráel későbbi híres bíróját és prófétáját (1Sám 1,2.5.11–21). Az Anna név jelentése ez: kegyes, kecses, nyájas. Apja Fánuel. Az Áser törzséből származik. Áser Jákób tizenkét fia közül a nyolcadik. Amikor a haldokló Jákób megáldja fiait, Ásernek így szól az áldás: "Ásernek kenyere kövér, királyi csemegét szolgáltat" (1Móz 49,20). Az Ígélet földjének elfoglalása előtt Áser törzse már 53 400 férfit számlál (4Móz 26,44.47). Halála előtt Mózes így áldja meg őket: "Áldott a többi férfiak felett Áser! Legyen az ő atyjafiai előtt kedves, és áztassa lábát olajba, vas és réz legyenek záraid, és életeden át tartson erőd" (5Móz 33,24). A bírák korában, amikor Zebulon és Naftali törzse élethalálharcot folytat Siserával Debora próféta asszony, Izráel anyja vezetésével (Bír 5–7), Áser törzse nem veszi ki részét az önvédelmi harcból, hanem a tenger partján ül és nyugszik annak öbleiben (Bír 5,17). Gedeont, majd Dávidot azonban már segíti küzdelmükben (Bír 6,25; 2Sám 5,1). Amikor Ezékiás király felhívja Áser nemzetségét, hogy térjen az Úrhoz és vegyen részt Jeruzsálemben a páska ünnepén, melyet már évszázadok óta nem ünnepeltek, némelyek elindulnak Jeruzsálembé és részesednek a páska ünnepének ajándékaiban (2Krón 30,11).

Ez a templom és az advent homályából az Úr Jézus Krisztus orcája elé lépő idős asszony: özvegy. Elárvult, magányos asszony. Lehet, hogy — miként említett névrokona — ő maga is magtalan és rövid, hétévnyi házassága alatt gyermekáldásban nem részesült. Vajon milyen körülmények között vesztette el ifjú férjét? Vajon milyen lelki megrázkódtatásokat kellett kapcsolatosan elszenvednie? Nem csoda, ha egy nagyon sok vihart látott, magányos, gyümölcstelen fához hasonló. Nincs senkije. Nem tartozik senkihez. Nem köti, nem védi életét család. Nem édesítik, nem keserítik lelkét az unokák és dédunokák. Ebben a kietlen és kilátástalan özvegységében Anna asszony azonban felszabadul az Úr szent és hálaadó szolgálatára. Egy kicsi család gondviselése helyett, Izráel népe nagy családjában megtalálja a szolgálat lehetőségét, a szolgálat gondját és örömét. Mózes áldása valóság életében: egész életén át tart ereje. Ez az egész életen át tartó erő Isten nagy ajándéka. Amikor manapság annyi férjét, szeretteit túlélő olyan idős asszonnal találkozunk, aki szüntelen csak panaszkodik, kesereg és méltatlankodik, esetleg fájdalmát, keserűségét, magányát enyhítendő az ital mámorába menekül, olyan jó erre a bibliai Annára és beszédes példájára gondolnunk, aki nagyon helyesen, az igazi asszonyhoz méltóan megtalálta életcélját az Úristen hű szolgálatában. Imádságos lélekkel mondjuk most valahányan az egész egyetemes keresztyén anyaszentegyházban az Anna asszony példája szerint az Úrnak szolgáló özvegyasszonyok biztatására és reménységére: egész életeden át tartson erőd!

Mózes áldásában azt mondja Áserrel, hogy kedves atyjafiai előtt. Ez a magányos özvegy nevében hordozza ezt az áldást, hisz az Anna név azt jelenti: kegyes, kecses, nyájas. Anna bizonyára nevéhez méltóan járt-kelt egész élete során. A kecses, nyájas

és kegyes asszony az Úr drága ajándéka. Nem a szépség az asszony egyetlen erénye és ékessége. Anna keccses kislány korában boldogan játszadozhatott szülőföldjének homokos tengerpartján. Nyájás ifjú asszonyként keccsesen sűrűghezt férje otthonában. Kecessége, nyájassága igaz kegyességéből született. A kegyes, az istenfélő, a hívő asszony az Úr igazi ajándéka.

Erről a kegyes-keccses asszonyról még el kell mondanunk valamit. Valami igen fontos dolgot. Anna asszony próféta. Igen, Anna asszony próféta: éppen úgy, mint Debora, aki népe anyjaként kel fel Zebulon és Naftali törzse önvédelmi harcának vezetésére. Anna asszony próféta, miként próféta volt Mózes nőtestvére, Mária is. A bibliai korban próféta asszonyokkal is találkozunk. Asszonyok is lehetnek próféták Izraelben, mert a próféta Izraelben egészen és egyedül az elhívó Isten szent Lelkétől függ. Akiken Isten szent Lelke megnyugszik, azoknak prófétálniuk kell, azoknak álmodniuk kell (Jóel 2,28). Ilyen próféta lehetett Anna asszony is.

Ez az Áser nemzetségéből származó próféta asszony az Úr házában lakozik. Ha egykor Ezékiás király hívására az Áser törzsből kevesen mentek fel Jeruzsálembe megünnepelni a páskát, úgy Anna asszony az egész Áser törzséért, az egész Izraelért az Úr jeruzsálemi házában lakozó próféta asszony. Egykor és ma egyaránt rendkívül sok megnyugvást jelent egy-egy család életében az Anna próféta asszony kegyes és nyájás lelkéből lelkezett hívő özvegyasszony szolgálata, aki miközben szüntelen az Úrnak szolgál, egész kiterjedt családjának, népes rokonságának igazi anyja, imádkozó prófétája, valóságos őrzőangyala tud lenni.

Anna próféta asszony adventi, virrasztó életének központja az Úr szent temploma. A templom az ő igazi otthona, a gyülekezet az ő igazi családja. Ez a templomközpontúság teszi ma is élő példává számunkra Fánuel leányát, Anna templomközpontú élete Isten igaz és élő imádása. Isten igaz és élő tisztelete Anna próféta asszony legbensőbb szívügye. Anna is elragadtatással vallhatja a zoltárossal: "Uram, szeretem a te házában való lakozást és a te dicsőségednek helyét" (Zsolt 28,8). Naponként megújuló imádsága lehetett a zoltárossal való örvendező együtt könyörgés: "Egyet kérek az Úrtól, azért esedezem: hogy lakhassam az Úr házában életemnek minden idejében; hogy nézhessem az Úrnak szépségét és gyönyörködhessem az ő templomában (Zsolt 27,4). Így és ezért ismerte Anna az élet legtisztább boldogságát: "Boldogok, akik lakoznak a te házában, dicsérhetnek téged szüntelen! Mert jobb egy nap a te tornácaidban, hogysem ezer másutt, inkább akarnék az én Istenem házában küszöbén ülni, hogysem lakni a gonoszoknak sátorában" (Zsolt 84,5,11) Annának ez a templomközpontú élete számunkra ma is a prófétai bizonyosságtétel erejével és szépségével hat.

Gyülekezetünk boldogságos templomának is vannak — hála Istennek — ilyen templomszerető, a templom örömeiben Istent igazán és tisztán imádó Annái. Ezek a drága lelkek templomunk igaz ékességei. Ők azok, aki minden istentiszteleten megjelenve, személyes megjelenésük tényével hangtalanul azt az igazságot prófétálják, hogy az Isten szerelmes hajlékának gyönyörűsége életünk legtisztább boldogsága. A templomban egyházunk megújulásáért imádkozó női lelkeknek ez az állhatatos kitartása és tiszta boldogsága egyházunk számára élő reménységet jelent. Azok a női lelkek, akik az elárvult Anna próféta asszony példájára az Úr házában állandó lakói, akik adventi életük homályából az Úr Jézus Krisztus orcájának sugárzó fénykörébe lépnek, azok a női lelkek biztosan tudják, hogy ma is hitvalló prófétai tett az Úr házában az Úr Jézus Krisztus köré való állhatatos gyülekezés. Anna a templomi istentiszteleteken való személyes részvétele által Isten dicsőségét erősíti, gazdagítja az egyházban. Anna személyes istentisztelete böjtölés és imádkozás.

A böjtöléssel és az imádkozással kapcsolatos gondolkodásunkban még mindig sok középkori vonást őrzünk. Böjtölésünk és imádkozásunk nem érdemszerző cselekedet Isten színe előtt, miként azt a középkorban gondolták. De azt sem szabad mondanunk, hogy ránk, a református egyház tagjaira, a böjtölés evangéliumi gyakorlata nem vonatkozik. A böjt evangéliumi gyakorlata ránk is vonatkozik. Mi a böjt evangéliumi értelme? A böjt nem bizonyos időben bizonyos ételektől való tartózkodást jelent. Ez a

böjt középkori értelmezése. Az evangéliumi böjt azt jelenti, hogy nem cimbóralunk a Sátán ördögi hatalmaival, hanem önmagunk és bűnös kívánságaink szakadatlan megtagadásával üsztán és feddhetetlenül igyekszünk megőrizni önmagunkat a Krisztus Jézus visszajövele nagy és jeles napjára. Mi, református keresztyének, a böjt kérdésében is az Úr Jézusra hallgatunk, aki így szólt: "Nem az fertőzteti meg az embert, ami a szájon bemej, hanem ami kijön a szájból, az fertőzteti meg az embert... Amik pedig a szájból jönnek ki, a szívből származnak. Mert a szívből származnak a gonosz gondolatok, gyilkosságok, házasságtörések, paráznaságok, lopások, hamis tanúbizonyságok, káromlások" (Mt 15,11.18--19). Ezért kell minden kincsünkönél inkább féltetnünk szívünket. Egész életünk megfegyverzése, bűnös kívánságaink féken tartása adja a böjt evangéliumi értelmét. Anna próféta asszony ebben a kérdésben is igazi példaképnek bizonyul.

És példánk abban is, hogy Isten igaz tisztelete szerves alkotórészének kell tekintenünk a kitartó és állhatatos imádságot. Az imádság keresztyén életünk fontos eseménye és igaz öröme. Az imádság nem kényszer, hanem Isten gyermekeinek királyi ajándéka. Igen, az imádság királyi ajándék, mert a magasságos menny Istenevel, a királyok Királyával való közvetlen, személyes és élő párbeszéd. Az imádság életünk nagy lehetősége. Életünk megújító nagy eseménye. Az imádkozó magányos Anna olyan, mint a víz mellé ültetett, zöldellő, gyümölcsöző fa (Zsolt 1,3). Az imádkozás életünk okos istentiszteletének legszebb, legmeghittebb, legtöbb erőt adó része. Az igazi imádságban kívül a felénk és Isten igaz imádságában az örök élet illatát leheli.

Anna próféta asszony éjjel és nappal imádkozik és böjtöl. Ez az "éjjel és nappal" időhatárolói kifejezés az öszövétségi kegyességi gyakorlat nyelvhasználatában egyszerűen ezt jelenti: folyamatosan, a törvény előírásainak megfelelően, következetesen. Tehát nem ímmel-ámmal, nem unottan és unalmasan, nem hébe-hóba, nem kényszerből és nem kényszeredetten, hanem kicsorduló örömmel, meg nem szégyenítő reménységgel. Anna próféta asszony kitartó imádságában nemcsak önmagáért, hanem egész Izráelért imádkozik. Imádságunk igazán akkor kedves az Úr előtt, ha az egyaránt átöleli mind szeretteink körét, mind egyházunk egyetemét.

Isten igaz imádságában egész hosszú életén keresztül böjtöléssel és imádsággal ernyedetlenül szolgáló Anna próféta asszony abban az órában, amikor az Úr Krisztust behozzák a templomba, odaáll a betlehemi kisedel orcája elé. Véget ért hosszú adventje. Lejárt és beteljesedett a megváltás várásának ideje. Anna próféta asszony a betlehemi gyermek orcája előtt ad hálát Istennek a megváltás ajándékáért, az advent beteljesedésért. Anna próféta asszony hálát ad Istennek a betlehemi gyermek ajándékozásáért, hálát ad meghallgatott imádságaiért. Anna próféta asszonynak ez az örömteljes hálaadása tulajdonképpen boldog hitvallástétel arról az Istenről, aki a betlehemi gyermekben a megváltó Isten. Hitvallástétel arról a megváltó Istenről, aki a bűnei miatt teljesen eladósodott Izráelt visszaváltja a Sátán idegen hatalmából. Ezt a váltásáldíjat fizeti ki az Úr Jézus Krisztus akkor, amikor aranyból, ezüstből drágább vérével ontja, áldozza helyettünk és értünk a kereszten. Ez az Anna próféta asszony reménysége és ez a mi reménységünk.

Anna próféta asszony ezt a hitvallástételét számtalanszor megismétli Jeruzsálemben azok előtt, akik a váltásáldíjat várják. Így lesz az Úr Krisztus prófétája, aki most számunkra is újra megismétli a Messiás Krisztusról szóló hitvallástételét. Miközben szívünkbe zárjuk Anna próféta asszony hitvallástételét, arra nyitunk ki is küldetést, hogy Szentlélek hatalma alatt szüntelen megemlékezzünk a betlehemi gyermekről, aki értünk és helyettünk is kifizette a váltásáldíjat. Miként egykor Jeruzsálem lakói, úgy gyülekezetünk körében is sokan várják a megváltást. Gyülekezetünk asszonyainak szép keresztyéni hivatása az, hogy Anna próféta asszony példája szerint elhíreljék minden váltásban élő lélek számára a megváltást hozó és ajándékozó betlehemi Gyermekről szóló örömhírt.

A Mennyei jelenésekről írott könyv arról tudósít, hogy az Áser törzséből az örök életre elpecsételtek száma tizenkétezer (Jel 7,6). Bizonyosak vagyunk, hogy ebbe a jelképes számba a Krisztus-hitvalló Anna próféta asszony is beletartozik és vele együtt

mind-mind beletartoznak azok a hitvalló asszonyok, akik a betlehemi gyermekben megtalálták az Úr Krisztusát. Ámen.

Ravasz László

Vidám böjt

Alapige: Máté 6,16–18

Bibliailvasás: Ézsaiás 58,5–9

Nincs olyan vallás, amelyben a böjtnek ilyen vagy olyan formáját nem találunk meg. A böjt maga a vallásos élethez tartozik és annak egyik lényeges velejárója. Alapjában véve azt jelenti, hogy megakasztjuk és korlátozzuk az életet egy magasabb és igazabb élet érdekében. Például a testi életet megszorítjuk, hogy a lelki élet elhatalmasodjék.

Ha pedig ez a böjt, akkor azt mondhatjuk, hogy maga az élet szakadatlan böjt. Böjt azért, mert lassanként elfogy, s elfogy azért, hogy más életet tápláljon. A meggyújtott gyertya képe az örök böjtnek: felemészti saját zsíráját, hogy világítson, s az utolsó fénysugárral maga is eltűnik. Mérsékletet kell tanúsítani a gyermeknek, hogy gyomrárt el ne rontsa s jó étvágygal tudjon enni. Ez a böjt. Dolgozni kell hat napon keresztül, hogy meglegyen a kenyérünk és pihenésünk a hetedik napon. Meg kell vonnunk magunktól sok mindent, hogy jusson gyermekeinknek ételre, ruházatra, tanulásra. Adót kell fizetni, hogy hazánk erős, művelt legyen és bátorságban fejlődjék. Ez mind böjt. Egyszóval böjt alatt értem az életnek azt a törvényét, hogy magasabb igények érdekében köteles magát lassanként felemészteni. Mi a te böjtöd? Az, ami életedet felemészti.

Azért hát nincs jellemzőbb dolog egy emberre nézve, mint az, hogy miként viszi végbe ezt a böjtöt. Milyen képet vág ahhoz, hogy szolgálja, lemondania, szenvednie kell? Mit szól ahhoz, ha megáldoztatik egy más, rajta kívül álló cél érdekében? Hogyan böjtölsz? — ez a nagy kérdés. Háromféle böjtöt mutatok be, hogy meglássuk az igazit: a Krisztusit.

I.

Lássuk azt, aki ezt a böjtöt zúgolódva végzi. Azt hiszem, ez a legáltalánosabb típus. A legtöbb ember nagyon mosolygó arcot vág, amikor kap valamit. De nagyon savanyú képpel tud adni valamit. Szeretné például a fizetést munka nélkül, a jövedelmet adó nélkül, a szabadságot rend nélkül. Azt természetesnek találja, hogy neki mindenki adjon valamit, de tőle ne kérjenek semmit. Sajnálja a fáradságot, az időt, a pénzt, sajnálja az életet, amit másoknak kell odaadni. De azt a vastörvényt, hogy mi nemcsak másokból élünk, hanem másokat táplálunk is, azaz belőlünk is esznek mások: megváltoztatni nem tudja, s ezért egész életén át lázadva és zúgolódva engedelmeskedik neki, mint a rabszolga a korbácsütésnek. Ezek az emberek zúgolódnak az élet terhe ellen, megátkozzák a keresztet, amely a vállukra nehezedik, szidalmazták azokat, akik belőlük élnek, akiket táplálniuk és hordozniuk kell. Azt hiszik, hogy őket az egész világ ki akarja fosztani, s az egész világgal szemben meg akarják őrizni két kezükben a kicsavarhatatlan aranytalentumot, míg halott kezükből kihulló kincsükről kiderül, hogy értéktelen rézobulusok csupán s nem valók egyébre, mint arra, amire a pogányok használták: lezárni a halott szemét.

Az ilyen embernek egy új ismeretre van szüksége. Arra, hogy aki meg akarja tartani az ő életét, elveszti azt, és aki elveszti az ő életét Krisztusért, megtalálja azt. Fel kell fedeznie, hogy a böjt drágálatos ajándék. Istennek leleményes találománya avégre, hogy legnagyobb ajándékának elvételére neveljen: önmagának elvételére. Önmagunk megtagadása igazi énk meggyerése; az önmagunknak való kedvezés: életünk elnyomorítása. Istent csak akkor ragadhatjuk meg, ha egy odaadott étellel helyet csináltunk számára. Amíg szívünket, kezünket, gondolatainkat kitölti ez a világ

és annak ezer kívánsága, nincs mivel megragadnunk a felfoghatatlan, örökkévaló és csupa szellem Istent. Itt derül ki, hogy leggazdaságosabb dolog tékoznunk életünket s ezzel kincset gyűjteni a mennyben. Három boldog felismerés lépcsőjén kell ehhez a szemlélethez felérkezni. Az első lépcső mindnyájunkkal közös: kell adni. Kell adni, pedig nem akarunk, pedig fáj, zúgolódunk és lázadunk ellene, mert mi nem adni, hanem venni akarunk. Második lépcső ez a belátás: mégis lehet adni. Lehet azt, amit szívem szerint lehetetlennek éreztem: testemet, világomat, földi javamat, békességemet, szellemi és erkölcsi gazdagságomat, akár örököltem, akár gyűjtöttem e kincseket, odaadhatom azoknak, akiket nekem kell táplálnom. A családomnak, az anyaszentegyházamnak, a nemzetemnek, az ismeretlen testvéreimnek, a Krisztus kicsinyeinek, a jerikói úton vérbefagyott embernek. A harmadik felismerés pedig a hála boldog kiáltása: szabad adnom! Milyen óriási ajándék, hogy én adhatok! Milyen boldog berendezése a világnak, hogy itt reám egy királyi művészet gyakorlásánál szükség van. Én is azok közé tartozom, akik adják a kenyeret, a világosságot, a jó szót, az orvosságot, az ital vizet, a meleg ruhát, a példát, a gondolatot, a lelket, egyszóval a legnagyobb javakat Isten háztartásában. Koldus létemre is fejedelem vagyok Isten országában.

II.

De fordítsuk tekintetünket azokra az emberekre, akik az élet nagy bűnjét dicsekedve végzik. Mert ilyen is van. Emberek, akik büszkék arra, hogy ők szolgálnak, szenvednek, bűntölnék. Vágd le a cédulát az ajándéktárgyról, olvastam egyszer egy amerikai lapban. Ne tudják azt, mibe került neked, amivel másoknak örömet okoztál. Mi más ez, mint a finom lélek tiltakozása az ellen, hogy a jó cselekedeteket, a szolgálatot, az áldozatot, a szeretetnek nagy, önemésztő szertartását érdemszerzőnek fogjuk fel és benyújtjuk érte Istenhez a számlát? Meg lehet-e fizetni pénzzel az anyai szeretetet, a hitvesi hűséget, a gyermeki ragaszkodást? Nincsenek-e mindezek a dolgok messzire túl mindazon, amit pénzértékben ki tudunk fejezni? És vajon ha pénzértékben ki lehetne fejezni, nem veszne-e el azonnal igazi, örökkévaló becse? Aprópénzzel kifizetni az anyai szeretetet, elküldeni a honoráriumot annak, aki életét nekünk áldozza! Valóban, az a gondolat, hogy mi Istennel szemben érdemet szerezhetünk s ez érdemre hivatkozással követelhetjük a magunk igényét, mennyei örökségét, tulajdonképpen az örökkévaló erkölcsi értékek devalválása. Istent nem lehet cselekedetekkel félrevezetni, behálózni, foglyul ejteni, szaván fogni, kötelessége betartására kényszeríteni. Mert Isten nem szerződő fél velünk szemben, hanem teremtő és megváltó Isten. Amit neki adunk, azt ő adta, ami jót tehetünk, az is az ő ajándéka. Isten előtt dicsekedni nem lehet.

Nem lehet dicsekedni az emberek előtt sem. Alapigénk pedig arra utal, hogy sokan az emberek tetszését akarják kivívni áldozataikkal. Nem ismertek-e ti vallásos díjbirkózókat, akik a lelkigyakorlatok terén egész szemfényvesztő műveleteket tudnak elvégezni, hogy azután a társaság csodálatát kitanýérozzák? Ezeknek szól a nagy intelem: titkon, Isten előtt bűntölni, bezárt kamrácskában imádkozni, úgy adakozni, hogy ne tudja a bal kéz, mit cselekszik a jobb. Sokszor az az érzésem, hogy még a keresztyén egyház is legyezgetni szokta tagjainak hiúságát. Miért volna annyi márványtábla, annyi jegyzőkönyvi köszönet, annyi nyilvános nyugtázás, annyi emberi dicsőítés? Amennyire helyes az, hogy gyermekeink lássák meg életünk nagy szolgálatát és áldozatát — mert ezáltal maguk is hasonló életmódra buzdulnak —, éppannyira nem tartozik az emberekre az, hogy kegyességünk, lemondásunk, áldozatosságunk kicsoda cselekedetekben nyilvánult meg.

Ne dicsekedj a bűjtel se Isten előtt, se az emberek előtt. Ezzel megszabadulsz egy rettentő veszedelemtől: a látszat veszedelmétől. Isten azt parancsolja, hogy legyünk, és nem azt, hogy látszódjunk. Ez a világ arra van berendezve, hogy van az, ami látszik. Isten világa arra van berendezve: nem mindig látszik az, ami van. A végítélet tartalma pedig ez: lehull a látszat és kiderül a valóság. Úgy fogjuk látni magunkat, ahogy Isten lát, és nem tudjuk kendőzni, nem tudjuk menteni magunkat, nem tudjuk elleplezni

hibáinkat; nyomorékul, szennyesen, torzan meg kell állanunk az ő igazlító tekintete előtt. Ott már nem fogunk dicsekedni. Nem fogunk zúgolódni sem, csak reszketni és a szégyen tüzeiben égni, vádolni magunkat és bánni, bánni, bánni...

III.

Végül nézzük meg azt, aki az élet börtönét mosolyogva végzi. Az előbbiekből nyilvánvaló, hogy a mosolygó börtön emberei először is titkon börtönnek. A zúgolódó és a dicsekedő ember, bármennyire ellentétes lelkület, abban megegyezik, hogy mindegyik mindenütt a nyilvánosság előtt börtön és felebarátja orra elé tartja ennek a börtönnek minden mozzanatát. Az igaz keresztyén eltitkolja; ne lássák, ne hallják, ne dicsérjék, ne csodálják. Nem tartozik senkire, csak az élő Istenre. De Isten előtt, a titkon látó Isten előtt börtönét örömmel hordozza. Örömmel hordozza abból a boldog felismerésből, hogy hiszen ez nem kifosztás, hanem belső meggazdagodás; nem veszteség, hanem nyereség. Az Isten előtt börtönöző ember szakadatlanul ajándékokat fogad el Istentől. Mégpedig a legnagyobb ajándékot: magát Istent mint örök szeretet, bűnbocsánatot, engesztelődést, kegyelmet, jóra vezérlő Szent Lelket.

Éppen ezért a titkon börtönöző ember szívét eltölti valami nagy-nagy hála, hogy Isten ilyen jó hozzá, ilyen gazdagon megajándékozza, annyi kibeszélhetetlen öröme és dicsőségre méltatja. Ez az a vidámság, ami a titkon börtönöző ember arcán a mosoly visszfényében megjelenik. Ez a mosoly Isten világossága, amint emberi arcokról visszatükröződik. Világszépítő, teremtő hatalom, erősebb, mint a nap, és nincsen soha éjszakája. Ezért mondja a korinthusi levél, hogy a "jókedvű adakozót szereti az Isten". Ez a vidámság a mennyei seregeknek a jókedve. Az Isten környezetének családi hangulata.

Mit szólnátok egy új parancsuralomhoz, a mosoly parancsuralmához? A jóindulat, a bizalom, a kedveskedés, segítség hadjárata volna ez az irigység, gyűlölködés, bizalmatlankodás és ártalom világában. Egy amerikai költemény azt mondja, hogy a legolcsóbb és legértékesebb, a legkönnyebb és a leghatalmasabb dolog a világon a mosoly. "Többet ér egymilliónál s nem kerül egy centbe sem."

A mosoly a legbánsóbb dolog a világon, ha büszkeség, gúny vagy gőg van mögötte. Ilyenkor fényes, halálos gyilok. A mosoly a legszánalmasabb dolog, ha tudatlanságot, erőtlenséget és ügyefogyottságot rejt. Ilyenkor szétolvadó fűgefalevél. A mosoly mindenható, világteremtő, lélekébresztő hatalom, ha mögötte feláldozott élet, szeretetből véghezvitt szolgálat, egyszóval élet-börtön van. Mosolyog a Nap, mert életet teremt, a tavasz, az ifjúság, mert diadalmas ígéret; mosolyog a gyermekét tápláló anya és a csatába induló hős. Azt hiszem: Isten is mosolygott, amikor a világot teremtette. Isten mosolya a karácsonyi csillag és a húsvét csókja a Golgota keresztyén.

Azért hát: orcánkat mossuk meg, fejünket kenjük meg olajjal, öltözzünk ünneplőruhába, mintha menyegzői lakomára készülnénk, s mosolyogva vigyük végbe az élet-börtön nagy szertartását: magunk megáldoztatását, ezt az egyetlen teremtő szolgálatot. Ámen.

Rolf Scheffbuch

Én meggyőztem a világot

Alapige: János 16,33b
Bibliolvasás: Jeremiás
17,7—9.14—18

Ebben az esztendőben Jézus egy Igéje fog bennünket kísérni, és pedig az ez évi jeligenk: "E világon nyomorúságtok léssen; én meggyőztem a világot."

Ez az Ige az egyház története folyamán sok embert egészen elemi erővel szólított meg. Sőt, olyan embereket is, akiknek már régóta nem sok közük van a Bibliához, Jézushoz és a hithez; akik ezt a mondatot mégis igazságként úgy szívták magukba,

miként a szomjazó felfrissül a tiszta és hűvös forrásvíztől. Aki ezt az Igét valóságként kezeli, az Jézus e kijelentésében több szavahihetőséget talál, mint amennyi erőt tud nyújtani bármilyen emberi vigasztalás. Semmi jobbat sem mondhatunk saját magunknak ennél az Igénél, melyet én is a legszívesebben úgy ismételve, hogy a lelkünknek még a legsötétebb bolthajtásában is visszhangozzék: "E világon nyomorúságok leszen; de bízzatok: én meggyőztem a világot."

Jézusnak ez a kijelentése egészen más, mint sok más jónak vélt újszttendei Ige, melyekről az új esztendő kezdetén beszélünk vagy írunk. Legtöbb újszttendei beszédünk ezen a hangon jelentkezik: "Csak semmi gond! Fel a fejjel! Legyetek bátrak! Nem fog olyan rossz jönni, mint amilyentől ti félelmetekben rettegtek; jönni fog, mert jönnie kell életünkbe a szomjazás után egy újabb oázisnak; elindult feléd valahol egy fénysugár, még ha azt gondolod is, hogy ez így tovább már nem mehet.

Jézusnál ez egészen másképp hangzik: "Bízzatok, én..." Még ha nem is következik az oázis, ha nem is tűnik fel semmi vigasztaló fénysugár, ha az egész világ és a te életed is ebben a világban félelmekkel teljes marad, akkor is végeredményben én még itt vagyok! Így gondolja ezt Jézus, és úgy is mondja ezt, mint megbízható valóságot.

Csak Jézus Krisztus beszélhet így, senki más. Csak ez a Jézus beszélhet így, aki életének minden szálával és minden gondolatával Istenhez kapcsolódik (Jn 16,32: "az Atya velem van"). Mindent, ami félelmet okozhat, legyőztem. Mindaz, ami titeket a félelem torkába vonhatna, előttem meg kell hogy adja magát. Én erősebb vagyok mindennél. Erősebb vagyok a világ minden aljasságánál és megvetésénél, hazugságánál, és démoni erőinél, melyek a szakadékba taszíthatnak titeket.

János apostol két fejezettel előbb beszámol arról, amit Jézus ezzel kapcsolatosan gondolt: "Jön a világ fejedelme", és ezzel magát a Sátánt nevezi meg, aki őt is ki akarja szakítani az Istenben való elrejtettségéből. "Jön a világ fejedelme, és énbennem nincsen semmije" (Jn 14,30).

Ilyet csak Jézus mondhat. Arra szeretnélek kérni most titeket, hogy képzeljétek magatok elé Jézust, aki a vihar közepette a csónak elején áll, mögötte pedig a megrémült tanítványok, akik már beletörődtek az elveszés gondolatába, és teljes hatalommal kéri a vihart és a hullámokat: "Hallgass, némulj el! — És elállt a szél, és lőn nagy csendesség... Ők azonban kérdezték egymástól: Kicsoda hát ez?" (Mk 4,39,40)

Kicsoda ez a Jézus?

A Jézus barátai is hasonlóképpen azt kérdezik: Kicsoda ez? "Kicsoda ez, akinek a természeti erők is engedelmessé válnak? Kicsoda ez, aki a betegeknek is megparancsolhatja: gyógyulj meg, és aki a gyógyulást elhívhatja: jöjj!"

Kicsoda ez, akiről teljes álméltalánossággal ezt mondják kortársai: "Mindent jól cselekedett; a süketeket is hallókká teszi, a némákat is beszélőkké" (Mk 7,37)?

Kicsoda ez, aki isteni erők birtokában szétöri a démonikus barikádokat és kiűzi a tisztátalan lelkeket?

Kicsoda ez az ember, aki nagyon jól tudja, hogy mit akar tenni, még akkor is, ha a körülötte lévők tanácstalanok és semmilyen kiutat nem látnak?

Kicsoda ez a férfi, aki józanul tudja: "Engem egyedül hagytok, de nem vagyok egyedül, mert az Atya velem van" (Jn 16,32)?

Kicsoda tehát az, aki — ismervén az aljasságok mélységét — e hitvallással áll szembe a gyűlölködőkkel: "Szükségemben segítségül hívám az Urat, meghallgatott és tágas térre tett engem az Úr. Velem van az Úr, nem félek, mit árthat nékem ember? Körülvetek engem mind a pogányok, de az Úr nevében elvesztém őket. Igen tisztítottál engem, hogy elessen, de az Úr megsegített engem. Nem halok meg, hanem élek és hirdetem az Úrnak cselekedeteit" (Zsolt 118,5—6.10.13.17)?

Még a legokosabb theologiai magyarázatok sem értetik meg teljesen velünk azt, hogy kicsoda ez a Jézus. Cselekedeteinek megértéséhez nincs gondolkodásunkban megfelelő kapcsolópont, sem összehasonlítási lehetőség.

Jézus értünk cselekszik!

Csak ez biztos: mindent a mi érdekünkben cselekszik. Nem ő akar nagynak tűnni. "Én veletek vagyok minden napon" (Mt 28,20). Sőt, keresztye alatt még az ellenségei is igazolták ezt: "Másokat megtartott, magát nem tudja megtartani" (Mt 27,42).

Jogosan viseli a Jézus nevet, mert ő a szabadítója, segítője, üdvözítője azoknak, akik magukban nem jutnak a bajoknál tovább.

Igen, ő azt kereste, hogy közel jusson az összetört szívűekhez és a megaláztatott lelkűekhez, "hogy meglevelelsem az alázatosok lelkét és meglevelelsem a megtörték szívét" (Ézs 57,15).

Gerhardt Pál [a nagy német vallásos költő] csodálatosan felismerte ezt az igazságot egyik adventi énekében, melynek címe ez: *Hogyan fogadjalak téged:*

Semmi, semmi más nem üzött hozzád
a mennyei Sátorba, mint a szeretett élet,
amivel Te az egész világot, a maga ezernyi
bajában és nyomorúságában, amit senki
szája ki nem mondhat, oly szorosán összefontál.

Arról, hogy világunkat mi űzi a félelmekbe és a reménytelenségbe, eleget beszélnek az újságok. Erről tudósítanak a napi híradások. Azonban vannak félelmek és terhek, amelyekről nem szereznek tudomást a híradó szervek. Minden üveges ajtó mögött olyan emberek élnek, akik tele vannak gondokkal és terhekkel, csalódásokkal és keserőségekkel, minden új nap előtti, és jogosan mondhatjuk, minden új esztendő előtti félelemmel és egyre erősödő reménytelenséggel.

Viszont Jézus így szól: Én vagyok személyesen Isten jelenléte és Isten üdvössége! Aki engem megszólít, az szabadulást talál! "Bízzatok, én meggyőztem a világot."

De ezt először nekünk üzeni Jézus, nekünk, akik ma összegyűltünk, akik ma valamit várunk tőle. Az, aki Jézushoz akar tartozni, bizonyára még több félelmet érez, mint más ember. Minden félelemnek, melyet mi mint ennek a világnak az emberei átélünk, felteszi az aggódó kérdéseket: A Jézus ügye nem fog beteljesedni? A keresztyénség talán be fog olvadni valamelyik más vallásba? Az istentelenség erői nem fognak rövidesen mindent betölteni? Van-e az egyháznak kellő ellenálló ereje, mellyel leszámolhat minden Isten ellen szegülővel? Nem fogom-e a magam alacsony szintű keresztyénségével a Jézus ügyét napról napra gyalázni? Meg fog tartani a hitem akkor is, amikor erőm megtörik? Éppen mint keresztyének, gyakran hasonlítottunk azokhoz a római légiósokhoz, akikről Tacitus római történetíró így tudósít: Hiányosan bekötözött sebekkel, a nélkülözés és a félelem jegyeit viselve tántorognak a csatatéren.

Nekünk azonban hasonlítanunk kellene ezekhez abban is, amit ez után írt Tacitus: "Hirtelen a távolból egy kiáltást hallottak: »Győzelem, győztünk!« Erre kislelkűséggel ezt mondják: »Mi azonban nem tartozunk a győztesekhez.« Aztán magasba emelték kezüket, feledve fájdalmaikat és fáradtságukat, együtt kiáltották: »Győztünk!«" Tacitus így fejezi be beszámolóját: "Jóllehet ők sok sebet kaptak, sokat nélkülöztek, mégis volt erejük, egészségük, kitartásuk, mindenük megvolt a győzelemben!"

"A világon nyomorúságtok léssen." Igen, a mi világunkban könnyen lehet csüggedésbe és remegésbe esni. Mégis Jézus, a győztes, még itt van! Ezért "Bízzatok, én meggyőztem a világot!" Ezt mondja az a Jézus, aki tudatja velünk: "Veletek vagyok minden napon — ennek az új évnek is minden napján — a világ végezetéig!"
Ámen.

Fordította: Gyenge János

Esketési beszéd

Nagy László

Hogy egyek legyenek

Alapige: János 17,11b

Jézus Krisztus, a mi egyetlen főpapunk szent Atyja mennyei trónusa körüli örök istentisztelet dicsőségében és örömeiben szüntelen könyörög menyasszonyáért, a tulajdon vérevel megváltott anyaszentegyházért.

Szent Atyja felséges színe előtt szakadatlanul esedező mennyei Főpapunk életetek e felemelő, ünnepi órájában most érettetek imádkozik. Könyörgésében személy szerint rátok vonatkoztatja most főpapi imádságának feledhetetlen szavait: "Szent Atyám, tartsd meg őket a te nevedben, akiket nékem adtál, hogy egyek legyenek, mint mi."

Írjátok most szépen és mélyen szívetek hústáblájára mennyei Főpapunk magasztos imádságát, hogy belülről, a szívszerintiség hullámhosszán kormányozzon benneteket házasságotok teljes ideje alatt. Áldott Főpapunk imádságából három örömmüzenet hangzik most felétek.

I.

Az első örömmüzenet ez: Isten az Úr Jézus szent Atyja.

Isten öröktől fogva mindörökké szent Úr és szerető Atya. Isten szentségében elzárkózik a bűntől és elrejtőzik a bűnös elől, de szeretetében legyőzi szentségének bűnt gyűlölő ítéletes haragját, és szerelmes Fiában Atyaként visszaajándékozta önmagát a világnak. Ez a szent Úr és szerető Atya szerelmes egyetlenegyében gyermekeivé fogadott minket. Ezért Isten gyermekeiként minden áldott nap elimádkozhatjuk mennyei Főpapunk imádságát: "Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben, szenteltessék meg a te neved..."

Igazi örömmüzenet Krisztus anyaszentegyháza számára az a híradás, hogy Isten szent Atya. Házasságotok eljövendő örömei és sikerei, megpróbáltatásai és nyomorúságai közepette nektek is jó tudnotok azt, hogy Isten nektek is mennyei szent Atyátok. Isten mindig és minden körülmények között az a szent Atyátok, aki szentségének védelmező erős várába fogad be benneteket a bűn kísértései és a Sátán támadásai idején, aki édes atyaságának ezer és tízezer ajándékával gazdagítja meg páros életetek esztendeit.

Lelki édesanyátok, a mennyei Főpap földi egyháza arra kér benneteket, hogy e mennyei Atya szentségét soha meg ne sértsétek, hogy e szent Urat atyaságában meg ne bántsátok. Ha megsértitek a mennyei Atya szentségét, akkor elveszítitek e szent Úr szeretetét; ha megbántjátok e kegyelmes Atya édes atyaságát, akkor felgerjed irántatok szentségének haragja. Legyen és maradjon számotokra Isten az a szent Atya, akit mélyen tiszteltek, akit boldogan imádtok páros életetek minden idejében.

II.

Alapigénk második örömmüzenete ez: A megtartó szent Atya egyházát az Úr Jézus Krisztusnak, mennyei Főpapunknak ajándékozta.

Az egyház nem az emberek tulajdona. Az egyház, híveivel egyetemben, széles e világon kizárólag a Jézus Krisztus tulajdona. Mennyei Főpapunk senkivel és semmivel sem osztja meg az anyaszentegyház fölötti tulajdonjogát és uralmát. Ő az anyaszentegyház egyetlen Feje és egyedüli kormányzója. De ő az egyház tagjainak is egyetlen Feje és egyedüli kormányzója. Ő a ti Fejetek és a ti kormányzótok is.

Ez a híradás számotokra igazi örömmüzenet. Igazi örömmüzenet, mert nem vagytok gazda és gondviselés nélküli árvák, akiket kénye-kedve szerint, mint bábukát szabadon rángathat a kegyetlen sors. Életünkben és halálunkban a Jézus Krisztus tulajdonai vagyunk, akiket a szent Atya azért adott mennyei Főpapunknak, hogy a nekünk szerzett váltságban oltalmazzon és megtartsa, hogy átvezessen a halál siralomvölgyén

és bevezessen szent Atyja örökkévaló országába. Ti és mi valamennyien eltévednénk földi zarándokutunk zürzavarában és labirintusában, de az érettek szüntelenül imádkozó mennyei Főpap elrejt benneteket szent sebeibe, hogy a pokol minden nyilaitól megoltalmazzon benneteket.

Egyéni és családi életetek kisebb-nagyobb válságának idején ne feledjétek: nem önmagatoké, hanem az Úr Jézus Krisztus tulajdonai vagytok. Házassági szövetségetek ideje alatt ne akarjatok külön-külön önmagatokkal rendelkezni, mert akkor örökös tulajdonjogi vita lesz köztetek, mely könnyen házassági frigyetek felbomlásához és felbontásához vezethet. Egy szívvel és egy lélekkel fogadjátok el mennyei Főpapunk kizárólagos tulajdonjogát testetek és lelketek felett, hogy ő tartson meg és védjen meg a szent Atya számára, a szent Atya által ajándékozandó örök élet számára. Mennyei Főpapunk, testetek és lelketek egyetlen ura, most egymásnak ad benneteket, hogy a szent házasság szövetségében egymást gazdagítsátok, segítsétek, gyógyítsátok és védelmezzétek. Fogadjátok el egymást a szent házasságban Isten ajándékaként.

III.

Alapigénk harmadik örömmüzenete ez: Jézus Krisztus, a mi örökkévaló Főpapunk szent Atyja színe előtt szüntelen imádkozik anyaszentegyháza egységéért.

Az egyház egysége Jézus Krisztusban, az egyház Fejében van. Az egyház egységét szakadatlanul meg akarja bontani a bűn. A bűn úgy próbálja megbontani az egyház egységét, hogy éket ver a hívek és a házastársak szíve közé, hogy vitát éleszt a lelkipásztorok és a világiak között, hogy tanvitákat és tulajdonjogi vitákat támaszt az egyetemes egyház részei között.

Ha meginog az egyház egysége, ha megroppan a gyülekezetek egysége, akkor megremegnek a házasságok és a családok fundamentumai is. Mennyei Főpapunk ezért esedezik az egyház és a családok egységéért.

Isten a teremtés művében azzal a céllal alkotta férfiúvá és asszonnyá az embert, hogy ketten, egymáshoz illő segítőtársként, egy testté legyenek, hogy egy lélekké és egy szívvé váljanak. A keresztyén házasság ennek az egy testté lételnek, ennek az egy szívvé és egy lélekké való válásnak a titka és csodája.

Mennyei Főpapunk azért esedezik érettek életetek e döntő és ünnepi órájában, hogy a házasság szövetségében ti valóban egy testté, egy szívvé és egy lélekké váljatok. Forrasszon most össze benneteket Szentlélek Isten a maga újjáteremtő és megszentelő hatalmával, hadd legyetek egyvé mindhalálig a szerelem odaadásában, a szeretet egyre mélyülő hűségében, a munka örömeiben, a gyermekáldás fogadásában, családi hajlékotok békességének védelmében, a hit és a szeretet erejében és a Szentháromság egy örök, igaz Isten nevének imáadásában.

"Hogy egyek legyenek", hogy egyek legyetek a szent házasság szövetségében — íme, ezért könyörög most érettek mennyei Főpapunk. Testetek, szívetek-lelketek egységében legyetek áldott házastársak, s ebben a hitbeli és szív szerinti egységben legyetek Isten kegyelmének azok az örökös társai, akiket csak a halál választhat el ideiglenesen egymástól. Csak a halál!

Őrizzétek és ápoljátok azt az egységet, melyet a szent házasságban most nektek ajándékoz mennyei Főpapunk szent Atyja. Ez az egység erősödjék és fényesedjék szüntelen bennetek és köztetek. Szívetek-lelketek egységében, házassági frigyetek és Isten igaz imáadásának egységében legyetek annak az egységnek a kiábrázolói, mely az Atya és a Fiú között az örökkévalóság óta az örökkévalóságig töretlenül fennáll. Ha halvány, ha erőtelen lesz is példátok, de mégis és mindennek ellenére mégis hadd legyen házasságotok egysége az Atya és a Fiú közötti egység, a mennyei Főpap és földi egyháza közötti egység kiábrázolója.

Ebben a példaadásban segítsen meg benneteket mennyei Főpapunk szent Atyja a Szentlélek-Isten közösségében. Ámen.

Temetési beszédek

Czapfalvy József

Életszabályok

Alapige: 1Thesszalonika 4,11

Mi, református keresztyének, amikor istentiszteletre gyűlünk össze, a Bibliát vesszük kezünkbe, amiből Isten Igéjét olvasva eligazítást nyerünk az élet minden kérdésére. Most temetésre gyűltünk össze. Itt, a ti közösségekben élte életét megboldogult testvérünk. Ő itt közöttek a sokféle nemzetiségű és felekezetű faluban nemcsak magyar, de református is volt, ami azt jelenti, hogy hitének zsinórmértéke: a Szentírás; bűnös életének megváltója: Jézus Krisztus, s földi életének célja: megérkezni az örökkévalóságba, Isten mennyei országába. S ha közülünk reformátusok közül valamelyikünk meghal, temetési szertatásunk is: istentisztelet! Ilyen esetekben is a Bibliából olvasunk, s a felolvasott rész alapján, amit Igének nevezünk, keressük Isten vigasztalását a mi szomorú szívünk számára.

Így olvastam most fel előttetek az 1Thesszalonikai levél 4,11 versét, amit úgy tekintünk, mint egy tükröt, mivel megtaláljuk benne megboldogult testvérünk arcképét.

1) Csendes életet folytassatok

Látjátok, Isten az ő Igéjében azt kívánja, hogy az ember csendes életet folytasson. Én is ismertem, de ti még jobban ismertétek megboldogult testvérünket. Elmondhatjuk róla, hogy a Biblia szavait élő csendes ember volt. Negyvenévi házasság után övéi arról tesznek bizonyosságot, hogy jó és csendes ember volt, akinek az ajkát durva vagy káromló szó soha el nem hagyta. Hitvesét, gyermekét csak szeretettel ajándékozgatta. Úgy éltek ők itt közöttek, mint akiket Isten arra hívott el, hogy a ti közösségekben a csendes életnek legyenek példamutatói. Békességesen csendes életüket Isten meg is áldotta földi javakkal, de megáldotta a mennyei élet békességével is.

Otthona békességét, szelídségét vitte ki magával az élet munkamezejére is, közéték, szomszédai, barátai s a falu népe közé. Ti is ezért a szelídséért, csendességért becsültétek, szerettétek. Ez a csendes élet nem az ő ereje volt, hanem Isten ereje, ami testet öltött életében a mi Urunk Jézus Krisztus által.

2) Saját dolgaitoknak utána lássatok

Isten azt is kívánja az övéitől, hogy saját dolgaiknak utána lássanak. Megboldogult testvérünk mindig tudta, hogy mi az ő dolga. Sohasem várt másra, maga nézett utána dolgainak. Nem volt hanyag vagy lusta, hanem szorgalmas és kötelességtudó. Tudta azt is, hogy az ember Isten rendeléséből van ott, ahol van, ezért zúgolódás és panaszszó nélkül végezte a reábizott feladatokat. Ezáltal megszabadult attól, hogy akár maga vagy családja bármiben is szűkölködjék. Az Istennek engedelmeskedő lélek jutalma: "mindenek megadatnak néktek"

3) Tulajdon kezeitekkel munkálkodjatok

Ezt kívánja a továbbiakban tőlünk Isten. Elmondhatjuk, hogy testvérünk nem várta, hogy más dolgozzék helyette. Ő maga dolgozott. Munkája elismerten jó és pontos munka volt. Ezért adott az Isten neki olyan sok jó embert, akiktől megkereste — mint cipészmeister — a maga és családja kenyerét. Ezért jöttetek el ilyen szép számmal temetésére. Szerettétek, becsültétek keze munkájáért is a ti magyar református testvéreket.

Az Ige tükrében nézve, így áll előttünk megboldogult testvérünk élete.

Most hozzátok szólok, kedves testvéreim! Pál apostol azt mondta, hogy becsületbeli dolognak tartásátok a csendes életet, saját dolgotoknak utána lássatok és tulajdon kezeitekkel munkálkodjatok. Elköltözött testvérünknel ez becsületüggyé lett! De az Ige nemcsak neki, hanem nekem és neked is szól, testvérem, s a felsorolt életszabályokat a mi becsületünké kívánja tenni. Testvérek! Nincs szomorúbb élet a zajos, veszekedő, iszákos, káromkodó, rendetlen, hitetlen életnél. Nincs csúnyább az elhanyagolt földnél, a szennyes otthonnál és nincs utolsóbb a lusta embernél, aki a más munkájából akar megélni. Isten parancsát tehát nagyon komolyan kell venni: csendes életet folytassatok, tulajdon dolgaitoknak utána lássatok, saját kezetekkel munkálkodjatok. A keresztyéneknek, közelebből az evangéliumi keresztyéneknek ma kettőzött mértékben kell betölteni az Ige parancsszavát, hogy a kívülvalók részéről is jó bizonyítványaink legyenek, azért az Úrért, aki beállított bennünket a ma életébe. Azt hiszem, hogy Istentől szívesen fogadjátok ezt a figyelmeztetést s megnyugvást találtok általa lelketek számára.

A református embernek, az evangélium szerint élő embernek tudnia kell, hogy élete egyszer véget ér s szemtől szembe kell állania Urával. Ezért a református ember addig igyekszik Isten parancsának engedelmeskedni, amíg tart a ma! A holnap nem bizonyos, hogy a mienk lesz. Minden pillanatban elérkezhet életünk örök éjszakája. Ezért a jó református ember naponként imádkozó ember. Életet, erőt, segédelmet kérő és napi munkája után az eredményekért hálát adó ember. Ilyen volt megboldogult testvérünk is, amíg itt élt közöttetek.

Legyetek ti is mindannyian jó keresztyének. Járjatok az istenfélelem és emberszeretet útján. Hallgassatok az egyetlen pásztornak, Jézus Krisztusnak a szavára, akinek szócsöve az, akit Isten mint lekipásztort állított ide közétek.

Ti pedig, drága szerettei: hitvese, fia, menyé, unokái, testvére, rokonsága, sógorai, sógornői — "ne bánkódjatok", nem halt meg, csak általment e földi világból az örökkévaló világba, hogy együtt legyen Urával, Jézus Krisztussal abban a lakóhelyben, amelyet ő készített számára. Atyánk kezéből fogadjátok alázatosan az ő hazahívását.

Az Istennek kegyelme maradjon e hajlékon, a benne lakókon, az egész gyülekezeten, akik a feltámadás és az örök élet reménységében testvéri szívvel és szeretettel kísérjük ki a temetőkertbe megboldogult testvérünket. Isten legyen és maradjon mindannyiunkkal. Ámen.

Eduard Thurneysen

Nem bocsátlak el téged

Alapige: 1Mózes 32,26

Elköltözött testvérünk halála előtt néhány olyan bibliai Igét említett meg, melyek a megpróbáltatások idején részére nagy jelentőségűek voltak. A megnevezett locusok között találjuk a következő Igét is: "Nem bocsátlak el téged, amíg meg nem áldasz engem."

Amikor ebben az órában figyelmünket erre az Igére összpontosítjuk, akkor először arra a kemény tusára kell gondolnunk, amelyben ez az Ige megfogalmazódott. Nevezetesen Jákób harcáról van itt szó. Egyik éjszaka hazatérése előtt egyedül viaskodott Istennel. Jákób: bűnnel terhelt ember. Testvérét megcsalta, hogy megszerezhesse az elsőszülöttség jogát. Ezért a tettéért menekülnie kellett. Hazatérése előtt ajándékokat küld testvéreinek, hogy kiengesztelje őt. A határjelző patakon átszállítja háza népét. Ő maga azonban visszatér, és éjszakára a másik parton marad. Ez az éjszaka a küzdelem éjszakája. Pirkadatig egy férfi tusakodik vele. A Biblia szövege szerint a férfi nem szellemlény. Jákób útjába maga Isten állt. Jákóbnak vele kell megbirkóznia. De Isten mintha elutasítaná őt: "Menj, nem kellesz többé. Többé nem tudok mit kezdeni veled." — Mit tehet az ember, amikor Isten eltaszítja magától?

Csak egy dolog lehetséges: csak az, amit Jákób tett. Megragadta Istent. Nem engedte szabadon. Jákób azzal a fegyverrel harcolt, amelyet Isten maga adott neki, s ez az ígéret szava. Isten kötődik ehhez az ígérethez: te az áldás örökösevé leszel. Jákób szaván fogja Istent: nem bocsátlak el, míg meg nem áldasz engem. Isten szavát adta. Jákób csak ennyivel rendelkezik, de ez az övé, s e mellett kitart.

Ez a történet azt mondja el, ami az üdvöztető megjelenése által világosan és élethűen előtűnik áll. Isten közel van, ő él, személyesen jelenik meg nekünk embereknek és találkozni akar velünk.

Ez életünk mélypontján, ott, ahol bűn és gyengeség van, felszólít minket, merészkedjünk küzdeni a tőle jövő nagy segítség és áldás elnyeréséért, mely számunkra ajándék és osztályrész. Nem hordhatunk magunkban csupán egy olyan halvány gondolati képet, amelyet Istennek nevezünk, s akinek időről időre bemutatjuk tiszteletünket, de akit mint képet többnyire félreteszünk és elfelejtünk. Ez nem Isten. Isten az, aki felénk fordul, aki szükségünkben, kéréseinkben hozzánk jön, hogy valóságosan megragadhasuk kezét, hogy többé ne engedjük el, mert ez a kéz a valóságos, a tényleges, az egyetlen szabadító és mentő kéz, amely nekünk adatik. Isten az, aki bevezet minket az éjszakába, hogy a sötétségben felragyogtassa előttünk igazságának és könyörületességének világosságát oly módon, hogy a sötétségben, fogságunkban is őt dicsérjük, magasztaljuk és szeressük, mint a legjobb barátunkat. Isten az, aki bűneinket szemünkre veti és minden hibánkat feltárja, de mégsem bűneink szerint jár el velünk és nem fizet nekünk gonosz cselekedeteink szerint. Megfoghatatlan jóságát és szelídséggel viszonyul hozzánk. Királyi kézmozdulattal húzza át bűneinket. Csodákban és jelekben, amelyeket csak ő tehet meg, megjelenik, kivezet minket és átvisz az ő gyermekeinek szabadságába és világosságába. Isten az, aki mélységesen elégedetlenné tesz minket saját magunkkal, a világgal és az élet folyásával szemben, hogy megtanuljuk éhezni és szomjúhozni az ő igazságát és az ő békességét, s hogy ebben a békességben megtaláljuk azt a megelégedést, amit sem a világ, sem az élet, sem saját magunk nem tudunk megadni magunknak.

Erről a Biblia mind az Ótestamentumban, mind az Újtestamentumban bizonyosságot tesz. Sajnos mindezt sokszor alig értjük meg és alig fogjuk fel. Mindez más, mint az, amiről a derék egyházi és theologiai vallásosság álmodozni szokott. Itt nem valami hagyományos, nem valami gyöngéd esemény történik. Itt a nagy csata közepette a bennünk levő régi enyészik el, az-új létezési forma születik meg. Itt összetörik az a megszokott fogalom, amit magunknak Istenről, az ő vezetéséről és uralmáról alkottunk. És mindennek helyébe Isten egészen új arculatának bizonyossága lép, mely számunkra kibeszélhetetlen boldogságot jelent. Végül azt kell megjegyeznünk, hogy ha megszabadulunk Istenről alkotott pusztá gondolatainktól és fogalmainktól, akkor eljutunk Istenhez magához, az ő valóságos, hatalmas és könyörületes jelenvalóságához.

Istennek hasonló megtapasztalásával és megértésével találkozunk elköltözött testvérünk gondolkozásában és életében is. Kívülről szemlélve, élete nem volt valami szokatlanul különös élet, még akkor sem, amikor sok minden különös és fontos történt vele. Mint gyermek, egy régi bázeli családban nőtt fel. Sikeres házassága volt, s mint feleség, mint anya, kötelességeinek eleget tett. De ebben a megszokott életben részben a kellemetlen és nehéz körülmények miatt, részben a vele született beteges és érzékeny természet miatt nehéz kísértésekben és bajokban volt része. És ekkor ezekben a bajokban és harcokban Isten segítségével az események és küzdelmek közepette, attól függetlenül, hogy belsőleg vagy külsőleg mi történt vele, minden szenvedésből és átélésből áldás fakadt fel mind saját maga, mind övéi részére. Ekkor hangzott el a szívből jövő jákóbi kiáltás: nem bocsátlak el, míg meg nem áldasz engemet! És ez a kiáltás meghallgatásra talált. Harcolni kellett, de az áldást ő is elnyerte. A neki jutott áldás nem a könnyű és göröngyöktől mentes út volt, hanem az, hogy életútján minden órában ő is elnyerte Isten jelenvalóságának és kiáradó segítségének bizonyosságát. Ez a bizonyosság fényként övezte életét, fényként, mely mind neki, mind az övéinek világított.

De itt meg kell említeni annak a férfinak a nevét is, aki sokat jelentett részére ezen a lelki úton, s akitől sok segítséget kapott. A Bad Boll-i lelkésről, Christoph Blumhardt-ról van szó. Ha ezt a nevet elhallgatnánk, akkor valami lényegest hallgatnánk el nőtestvérünk lelki életével kapcsolatban. A hajdani fiatal asszony lelkében Ch. Blumhardt azt a lelkesedést váltotta ki, amiből haláláig élt. Közvetlenül a halála előtti hetekben mondta el, hogy a Bad Boll-ban kapottak nélkül nem tudta volna megjárni élete útját. Mikor nőtestvérünk Bad Boll-ba utazott, nem volt másról szó, mint éppenséggel Jákóbnak az élő Isten valósága utáni harcáról, a vele való személyes találkozásról, mindennek az ő vezetése alá való helyezéséről s önmagunknak az ő uralma alá vetéséről. Ezért arról van szó, hogy ezt az uralmat és életünk Krisztus általi és Krisztusban az Atya általi vezetését újonnan ismerjük el és tegyük magunkévá. Ez "Isten munkája a földön", amiről hajdan Bad Boll-ban élénk beszélgettek. Mindez megragadta és irányította az elköltözött életét. És ez a sajátjává lett, ezt magában hordta, és semmilyen formában sem tudta eltagadni. Ez minden beszélgetésében, megfontolt szándékában és minden másokkal való találkozásában újra és újra mint fény tört elő, amelyet egykönnyen nem lehet eloltani.

"Nem bocsátlak el téged, míg meg nem áldasz engemet." El kell mondanom: Ami Jákóbot belevitte az Isten áldásáért való küzdelembe, az semmi más nem volt, mint a bűn. Isten gyermekei nem szabály szerint szent emberek. Gyakran furcsa, sőtét foltokat és hibákat hordanak magukban. De ezeket, jóllehet nem egyszerűen, az Istennel való találkozásban elveszítik. Az Istennel való találkozás nem olyan érdem, melyet Isten gyermekei saját szentségükkel szereztek meg maguknak. Ez az a kegyelem, hogy az áldásért tusakodni kell és tusakodni lehet. Ez az a kegyelem, amikor Isten megengedi, hogy szaván fogják, amikor Isten nem akarja feladni az övéit, hanem könyörületes akar lenni hozzuk. Ennek az áldásért vívott harcnak az a mondanivalója, hogy Isten megengedi a tökéletlen és gyenge embernek, hogy őt megállítsa és megragadja. Ismételten Jézus Krisztusra kell gondolnunk, majd általában a lélekben szegényekre, az ínségben levőkre és a betegekre meg a bűnözőkre és a halottakra, akiknek Jézus éppen szegénységükben, ínségükben, bűneikben, éppen haláluk órájában mutatta meg magát mint segítő és szabadító Úr. Ilyenképpen elköltözött testvérünk sem lett az ő életében Isten áldásáért folytatott tusakodása által a szent asszonyok egyikévé. Megmaradt "embernek a maga ellentmondásaival" együtt. Ez pedig azt jelenti, hogy élete a végsőig küzdő, eleveléssel és mozgalmassággal teli élet volt. Ahol azt hitte, hogy valamit találhat, ott kutatott, olvasott, figyelt, még utolsó hónapjaiban is. Különböző bajokkal egybekötve, fiának betegsége és halála számos problémát jelentett számára. És miként Jákóbnak, neki sem volt más védelmi eszköze, csak Isten ígéretei, melyekhez igazodott, melyeket Isten elé tárt, és amelyek megsegítették őt. Így áll ő előttünk a maga emberségében, és azért érezzük olyan közel hozzánk, azért kedves és szeretett, mert embersége annak az áldásnak helyévé lett, amelyet Isten ajándékozott neki mint lelki munkájának, imádságának és hitének gyümölcsét. Így élete számunkra felhívás: maradjunk meg ezen az úton, ne rémüljünk meg hibáink, sokféle bűnünk és hiányosságunk miatt, hanem éppenséggel tökéletlenségünket tekintsük élő keresés és harc kiindulópontjának: "Nem bocsátunk el addig, míg meg nem áldasz minket." Szeretett testvérünk mint értékes végrendeletet hagyta ránk az életre való felhívást, az életre, mely az áldásért folytatott harc következtében lesz elevelé, teljesség.

Befejezésül hadd mondjuk el: Amikor Jákób az áldásért harcolt, nem csak önmagáért harcolt. A Bibliából ismerjük, hogy az Ábrahámnak tett ígéret neki is szólt: "Általad és a te magod által áldatnak meg a föld minden nemzetségei." És most ismét emlékezzünk Bad Boll-ra.

Ott az volt a különös és az volt az érdekes, hogy megértették: arról az áldásról van szó, amellyel Isten minket meg akar áldani, s ez olyan áldás, amely a mi parányi személyes életünket jóval felülmúlja. Arról van szó, hogy olyan nép támadjon, amely magában hordozza az áldást minden nép számára. Olyan reménységről van szó, amely mindent, amely sokakat átfog. Az emberiség fájdalma egyetlen összefüggő betegség.

Ahol valaki szenved, attól szenved, amitől a többiek is szenvednek. Ahol valaki Isten segítségét mint ajándékot kapja meg, ott ez a segítség mindenkinek szól. Ezt fejezte ki "Isten országának" jelszava is, az országé, melynek el kell jönnie a földre, amelyre várni kell, úgy, ahogyan arról Blumhardt is tanított. Minden mi emberi dolgunkban ismételtén üdvnek és igazságnak kell napfényre kerülnie.

Elköltözött testvérünknek megadatott minden körülötte folyó harc és szenvedés ilyenszerű megértése. Tapasztalatait kicsi, személyes tapasztalatokként nem tartotta meg magának, hanem ezek alapján a reménység kapuját másoknak is feltárta. Belsőleg mások reménységével azonosította magát, elsősorban a gyermekekhez, az unokákhoz fűződő reménységgel, mivel valamennyiüket szeretettel vette körül. Ezért hozzátartozóinak nemcsak testi egészségével törődött, hanem azzal is, hogy áthassa őket az Isten uralma és az Isten dolgai iránt fogékony lelkiület. A családon kívül osztozott mások életének és tapasztalatainak nehézségeiben is. Ilyenképpen az idő és az egész világ szükségét és reménységét hordozta magában.

"Nem bocsátalak el, míg meg nem áldasz engemet." Még egyszer hangsúlyoznunk kell: Nem az emberi tett és teljesítmény dicsérete az, amikor itt elköltözött testvérünk lelki munkájáról és az azokból fakadó áldásról hálátelt szívvel beszélünk. Ő maga is tisztában volt gyengeségeivel és hibáival. Tudta, hogy az a világosság, melyet ajándékképpen kapott, nem a saját világossága. Tudta, egyedül Jézus Krisztustól, az ő Megváltójától származott az a kegyelem, amely vándorútján kísérte. Megtanulta, hogy benne mint feltámadottban, mint a szenvedés és bűn felett hatalmasan győzedelmeskedőben teljes szívvel higgyen. Számára nem volt kétséges az, hogy Jézus Krisztus a mennyekben is a mi Urunk, s ez a nehéz órákban megtartotta őt. Testvérünk élete és halála minden gyengeségében annak tanúbizonysága, hogy Jézus Krisztus által gyarló emberi életünk kiutat nyert és győzelemben részesedett.

És most mindezért teljes szívből kell hálát adnunk Istennek. Ezzel pedig megpróbáltunk eleget tenni testvérünk temetési istentiszteletével kapcsolatos kérésének. Ebben az órában együttesen léphetünk be Isten világosságába. Adja Isten, hogy az, ami elköltözött testvérünknek segítség és vigasz volt, nekünk is felragyogjon: Uram, mi nem bocsátunk el téged, míg meg nem áldasz minket. Ámen.

Fordította: Molnár János

A lapot alapította: dr. Csiha Kálmán és Nagy László
Főszerkesztő: Nagy László
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

Készült a Református Egyház Misztótfalusi Sajtóközpontjának
nyomdájában

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Számítógépes szedés, tördelés: Venczel Géza